

Magnus Marsdal,
bekymret skole-
debattant

SIDE 4

Elevundersøkelse
om fysisk fostring
i folkehøgskolen

SIDE 8

FOLKEHØGSKOLEN

#5 – 2011 – ÅRGANG 107

Toneheim Nofo Heimtun
Skofo Sagatun Solborg
Fredly Trøndertun
Lofoten Haugetunseljord
Trondarnes Soltun
Skiringssaltun
Heimly Fredheim
Bakketun Øytun
Høgtun Vonheim
Solbakken
Bjerkely
Fredtun Molde
Tryggheim
Toppheim
Stavern

Folkehøgskoler skifter navn som aldri før

SIDE 11

FOLKEHØGSKOLEN

UTGITT AV NORSK FOLKEHØGSKOLELAG

Redaktører:
Øyvind Krabberød
ok@folkehogskole.no
mob. 986 27 439
Marte Fougner Hjort
marte@folkehogskole.no
mob. 928 26 021

Send ros og ris til:
redaktor@folkehogskole.no

Kommer ut med 5 nr. pr. år
Frist for innlevering av stoff: Den 15. i måneden før utgivelse, som er 15. februar, april, juni, september og november. Stoff meldes i god tid før deadline.

ISSN 0333-0206

Design: Skin Designstudio
Produksjon/trykk: Østfold trykkeri
Papir: Amber Graphic
Forsideillustrasjon: Øyvind Krabberød

Abonnement: 300 kr
Annonser: 1/4-side: 2.100 kr,
1/2-side: 4.100 kr og helside: 8.000 kr

NORSK FOLKEHØGSKOLELAG
Øvre Vollgate 13, PB 420 Sentrum, 0103 Oslo
Tlf.: 22 4743 00
Fax: 22 47 43 01
Bankgiro: 8101.34.46466

nf@folkehogskole.no
www.folkehogskolene.net/nf
www.frilyntfolkehogskole.no

Daglig leder: Knut Simble
knut@folkehogskole.no
Tlf.: 69 14 44 63
97 42 89 79

Leder: Øyvind Brandt
Falkestien 12, 3179 Åsgårdstrand
oyvind.brandt@folkehogskole.no
Tlf: 900 77 694

Nestleder: Erika Alnæs
Hardanger folkehøgskule
5781 Lofthus

Styremedlem: Elin Evenrud
Buskerud folkehøgskole
3322 Darbu

Styremedlem: Britt Soot
Follo folkehøgskole
1540 Vestby

Styremedlem: Tore Haltli
Sund folkehøgskole
7670 Inderøy

1. varamedlem: Haldis Brubæk
Romerike folkehøgskole
2050 Jessheim

INFORMASJONSKONTORET FOR FOLKEHØGSKOLEN
Øvre Vollgate 13, PB 420 Sentrum, 0103 Oslo
Tlf.: 22 47 43 00
Fax: 22 47 43 01
Bankgiro: 1609.13.12135
if@folkehogskole.no

Daglig leder: Dorte Birch
dorte@folkehogskole.no
Tlf: 913 52 372

36

Leder	3
Portrettet – Magnus Marsdal	4
Fredsprosjekt Holtekilen	6
Elevundersøkelse om fysisk fostring	8
Ny internasjonal sekretær	11
Navnebytte i folkehøgskolen	12
Reisereportasje fra Tyrkia	14
Hva betyr folkehøgskolepedagogikk for deg?	17
Pedagogiske inspirasjonskilder	18
Pedagogisk metode	20
Skråblikk: Om leik og selvstendighet	22
Debatt	23
Blogging	24
Åpenhet i kommunene	26
NF, Notert, kalender	27
Notert fra folkehøgskolelandskapet	28
Notert	29
Strek og striper	30
Landet rundt	31
Bøker	32
Kunst	34
Verdens vakreste hus	38
Nekrologer	40
NF-siden	42
IF-siden	43
PUF: PUF høsten 2011!	44
IU-siden	45
Folkehøgskolerådet	46
Baksiden: Britt Soot	48

Små nervevrak?

Om fire år begynner datteren min i første klasse. Jeg får blandede følelser når jeg tenker på det, og husker med både skrekk og glede min egen skolehverdag. Den var ofte utfordrende og morsom, men like ofte uinspirerende, kaotisk og dørgende kjedelig.

Jeg gikk i en såkalt «bråkeklasse» på barneskolen. Mange av elevene hadde mye lopper i blodet, og et stort snakkebehov, som jo ofte barn har. Men de var også kreative, morsomme og spontane, som barn også er, men ofte ikke får lov til å være på skolen. Vi fikk en gang vår aldrende klasseforstander til å forlate skolen i raseri, da vi alle sammen gjemte oss under pultene før hun kom inn i klasserommet. Ganske uskyldige greier, sett nå i ettertid. Men ikke noe det er plass til i grunnskolen nå, ettersom barna tidlig får kjenne prestasjonsangsten. For tenk om akkurat deres klasse og skole gjør det dårlig på de nasjonale prøvene? Ikke akkurat en selvtillits-boost for en åtteåring å bekymre seg for noe sånt. Og heller ikke noe en åtteåring bør tenke på.

På side 4–5 kan du lese hva forfatter og foredragsholder Magnus Marsdal mener om det norske skoleverket. I boka «Kunnskapsbløffen- skoler som jukser, barn som gruer seg», er det ikke akkurat et positivt bilde han tegner av norske barns skolehverdag. Han slakter de nasjonale prøvene, og beskriver en skolehverdag preget av frykt og usikkerhet, både for elever og lærere. De omstridte nasjonale prøvene handler om noen skolelederes prestisje, og ikke om elevenes beste, mener Marsdal. Folkehøgskolen har han «ikke peiling på», som han sier. Og det trenger kanskje «rørsla» av og til, at noen sier nettopp dét. Vi kan lett tenke at hele verden har et forhold til folkehøgskolen, og så viser det seg rett som det er at mange (oppegående) folk ikke har det.

Gry Husum, rektor på Romerike, forteller på side 18–19 om hvordan hun og lærerne på skolen jobber hardt for å holde på elevene de to første skoleukene. De to første ukene er helt avgjørende for hvordan resten av året blir, mener Gry. Inspirerende og nyttig lesning.

MARTE FOUGNER HJORT

LÆRERE SKAL DRIVE AKTIVT SOSIALPEDAGOGISK ARBEID

På årets konferanse for tillitsvalgte leverte Sigurd Ohrem, lærer på Skiringssal folkehøyskole, et glimrende foredrag om sosialpedagogisk arbeid som noe mer enn tilfeldighetenes spill på internatet, mens advokat Bjørn Bråten prosederte en fiktiv sak der han konkluderer at det uten tvil er lærere som fra lovgivers side er forutsatt å forstå det sosialpedagogiske arbeidet i folkehøgskolen.

At vi kan finne Securitas-vakter på enkelte internat vitner om at hvem som skal utføre tilsyn på folkehøgskolene er under press. Om dette er drevet av økonomiske motiv eller er for å skille ut «vakt delen» av tilsynet og derved «skjerme» lærernes tid til det viktige aktive sosialpedagogiske arbeidet vites ikke. At man ikke benytter kostbar sosialpedagogisk lærertid på natta, kan ved første tanke virke besnærende. Men lærere betales ikke en til en for timene på natta. Dessuten er det ikke sjeldent at elever trenger hjelp av en slik art på nattestid, at det kan virke uforvarlig ikke å ha kjent lærer i tilsyn.

Det kan ikke herske tvil om at det er pedagogisk personale som har og fortsatt skal ha ansvaret for hoveddelen av det sosialpedagogiske arbeidet på folkehøgskolene. Dette utelukker ikke at andre, for eksempel på mindre skoler, kan gå inn i dette arbeidet. Men hovedregelen er klar.

Eventuelle endringer i hvem som skal forstå det sosialpedagogiske arbeidet har også andre implikasjoner. Dersom man forestiller seg at man ved fremtidige arbeidstidsavtaler i folkehøgskolen kan konvergere og derved øke lærers timepott til undervisning på bekostning av det sosialpedagogiske arbeidet, og skolene derved kan klare seg med mindre antall lærere, vil dette på sikt kunne føre til at tilskuddet til skolene våre kan reduseres fra bevilgende myndigheter.

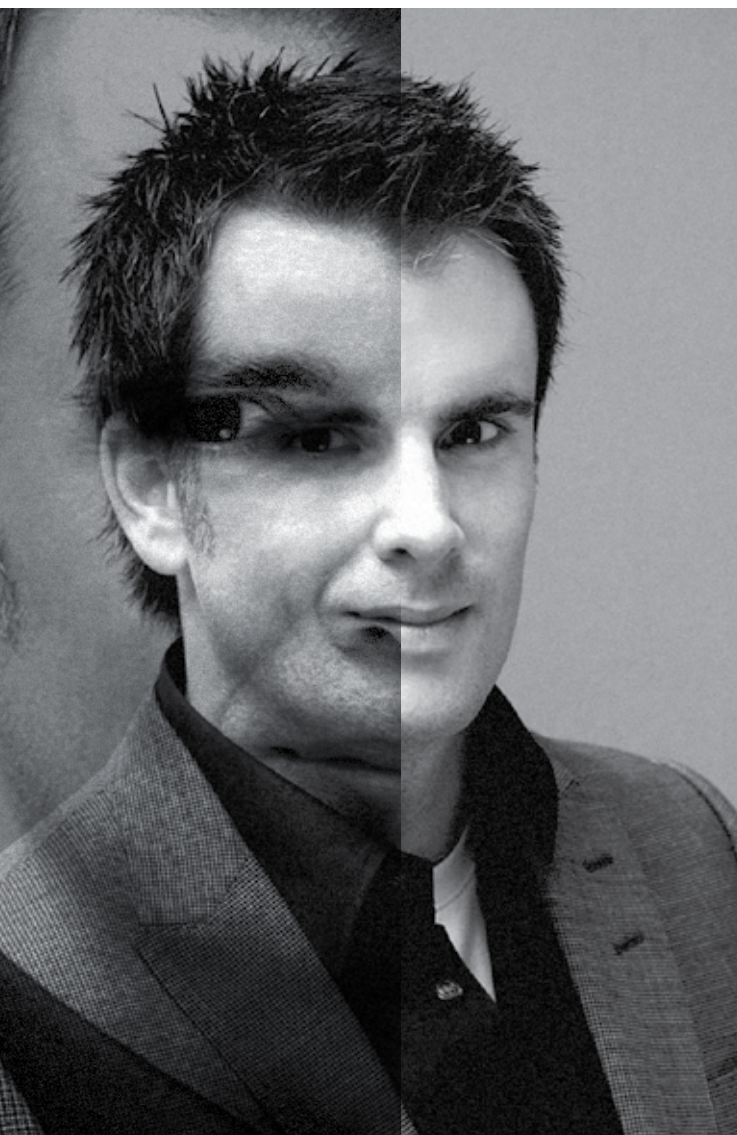
Men viktigst er det at det sosialpedagogiske arbeidet, sammen med pedagogisk syn og metoder, definerer folkehøgskolen. Gir vi etter på dette, reduserer vi kvaliteten og på sikt begrunnelsen for folkehøgskolene.

ØYVIND BRANDT, LEDER I NORSK FOLKEHØGSKOLELAG

Omdømmebygging og lydighet

Magnus Marsdal har skapt debatt denne høsten med boka «Kunnskaps-bløffen- skoler som jukser, barn som gruer seg». Folkehøgskolen tok en kjapp prat med den travle forfatteren og samfunnsdebattanten.

TEKST: MARTE FOUGNER HJORT

Magnus Marsdal startet karrieren som politiker i Rød Ungdom, og har tidligere gjort seg bemerket med bøker som «Frp-koden» og «Tredje venstre». Nå jobber han som utreder i Manifest analyse. Denne høsten har det vært mye debatt om de nasjonale prøvene i grunnskolen. Marsdal har kastet seg på debatten med boka «Kunnskaps-bløffen- skoler som jukser, barn som gruer seg».

Folkehøgskolen tok en elektronisk prat med den travle foredragsholderen.

– Du har sagt at du ikke var forberedt på det du møtte i den norske skolen, at dette er en «sjuk virkelighet». Hva var det som sjokkerte eller overrasket deg mest, i møtet med den norske skolehverdagen?

– Det er først og fremst i Oslo-skolen jeg har møtt en skremmende grad av utrygghet blant ansatte, det gjelder både lærere og ledere, som frykter for å si hva de mener offentlig. De kan fortelle svært alvorlige historier om maktmisbruk og overkjøring, men vil for alt i verden unngå at deres navn kommer ut eller at de kan mistenkes for å «sladre» om egne arbeidsforhold. Dette er såpass alvorlig at Arbeidstilsynet og Kunnskapsdepartementet burde undersøke hva som faktisk foregår.

– Hvilken skolehverdag ser du for deg, om dette fortsetter i årene som kommer?

«(...) lærerne reduseres gradvis fra myndige undervisere til underordnede funksjonærer i resultatmålfabrikken til politikere og skolesjefer.»

«Hvis de (Innvandrerungdom) heller vil begynne på universitet eller høyskole, eller i ærlig arbeid, er det ikke noe sentralt mål, slik jeg ser det, å lokke dem vekk fra dette.»

– Jo flere kommuner som vedtar business-aktige «Vi skal bli blant de 10 prosent beste»-strategier, jo mer vil det bli fokus på omdømmebygging og lydighet nedover i rekkene. Da reduseres lærerne gradvis fra myndige undervisere til underordnede funksjonærer i resultatmålfabrikken til politikere og skolesjefer.

Meningen går tapt

– Du skriver at mange lærere har mistet meningen med yrket sitt, etter at de nasjonale prøvene gjorde sitt inntog. Hvordan tror du det er mulig å beholde yrkesstoltheten som lærer fremover, om dette målesystemet holder frem?

– Selve meningen med læreryrket kan gå tapt når målstyringen kommer i veien for skolens mål. Skolens ressurser styres inn mot neste måling, målingene tar over styringen og da kommer de virkelige målene – som står i lov og læreplan – lett i bakgrunnen. Den enkelte elevens beste på lang sikt må vike for det beste for skolens resultatmål på kort sikt. Denne tendensen er det nesten ingen lærere som ønsker velkommen. De ble ikke pedagoger for å blankpusse prestisjen til ledere og politikere, men fordi de brenner for yrket og for elevenes beste.

– Hvordan har mottakelsen av boka di vært blant lærere og andre skolefolk du har møtt?

– Mottakelsen er ganske overstrømmende positiv. Mange sier de kjenner seg igjen. Mange sier at «endelig er det noen utenfra som ser det vi ser». Mange håper skolepolitikere leser boka.

– Hvordan blir fremtiden for disse skolebarna, som ikke får lært pensum, bare det å komme seg gjennom tester og prøver? Hvordan blir evnen til kritisk og selvstendig tenkning?

– Det er ikke så enkelt som at de «ikke får lært pensum». Men det er ingenting som tyder på at tenkning står høyt i kurs i en målstyrt skole.

Vanlig ikke å lytte til læreren

– Du mener at det er helt vanlig i skolepolitikken ikke å lytte til læreren. Hvorfor blir ikke de hørt i samme grad som andre yrkesgrupper? Hadde det vært annerledes om det ikke var en kvinne-dominert bransje?

– Jeg tror lærernes svekkede posisjon har sammenheng med feminiseringen av yrket. Kvinner er lettere å overkjøre enn menn, kan det virke som.

– Du blir selv far i disse dager. Hva tenker du om skolehverdagen til ditt eget barn når den tid kommer, og din mulighet for å påvirke den?

– Min mulighet ligger vel i at denne boka blir lest og diskutert...

– Det belønningssystemet skolene bedriver i dag, for eksempel det du selv beskriver fra Sandefjord, er vel ganske upedagogisk. Tror du det fører til mobbing og dårlig miljø blant elevene?

– Det er lite som tyder på at økt resultatmålpress i seg selv har utløst mer mobbing, men det er vanskelig å si sikkert hva som blir virkningene. Det er ofte slik at rektor tar testingen mye mer alvorlig enn tiåringene gjør.

Fordommer

– Folkehøgskolene er et skoleslag i den andre enden av skalaen, uten målinger. Men mye dialog og veiledning mellom lærer og elev. Vi ser at mange elever blomstrer i møtet med folkehøgskolen, og at de påpeker nettopp dette at de får lov til å lære noe uten å måtte avlegge en eksamen som bevis på at de har lært noe. Hva tenker du om fremtiden til folkehøgskolene?

– Jeg har ikke peiling på folkehøyskoler, dessverre. Har vel inntrykk av at det er et sted en del ungdommer drar til ett års tid for å gyte, mens de forsøker å bestemme seg for hva de vil videre.

– Folkehøgskolen får iblant kritikk for å være en «koseskole», et sted for «rike», hvite middelklasseungdommer å slappe av før de begynner på høyere utdanning. Hva er din kommentar til dette? Og, trenger det norske samfunnet folkehøgskolene?

– Dette stemmer med min fordom, bortsett fra at det ikke er barna til «de rike» som drar på folkehøyskole. Det er vel snarere barn av utdanningsmiddelklassen. Ikke de med klare utdanningsambisjoner, men de med litt utydelige planer og likevel en følelse av at «jeg klarer meg nok bra», som gjør at de tillater seg å ta et år «fri». I tillegg har du selvsagt de religiøse skolene, for spesielt interesserte. Men igjen: Dette er kun fordommer fra min side. Og hvis de stemmer, synes jeg det er bra at tilbudet eksisterer.

– Folkehøgskolene har lenge hatt en utfordring med å nå ut til ungdommer med annen bakgrunn enn norsk. Mange innvandrerungdommer skjønner ikke vitsen med en skole som verken har eksamen eller karakterer. Har du noen tanker om hva vi bør gjøre for å nå ut til denne gruppen av ungdommer?

– Aner ikke. Vet ikke om det er så viktig heller. Hvis de heller vil begynne på universitet eller høyskole, eller i ærlig arbeid, er det ikke noe sentralt mål, slik jeg ser det, å lokke dem vekk fra dette.

«Get in the way!»

Bærum Baptistkirke fylles opp av forventningsfulle Holtekilenelever. Mens de finner seg til rette står det en 71 år gammel mann ved talerstolen. Det er en mann som har sett mer enn de fleste og som mer enn gjerne deler sin unike historie.

TEKST OG FOTO: RONNIE M.A.G. LARSEN OG NIELS FREDRIK SKARRE

John Lewis ser utover de unge håpefulle. Snart skal de få høre hans historie og hans budskap. Han har fortalt det før, mange ganger, men livserfaringene som skal deles i dag kan ikke fortelles for ofte. Elevene har roet seg akkurat nok til at han føler tiden er inne. Han smiler, tørker svetten fra et hode som har mange arr og med sin stille fremtoning starter to skoletimer. To skoletimer vi aldri kommer til å glemme.

John Lewis ble født i Troy, Alabama og det er her han starter. Oppveksten på 1940–50 tallet var preget av rase-skille, diskriminering og hardt arbeid for lite utbytte. Slik hadde det vært i generasjoner, og foreldrenes passive holdning til å akseptere hverdagen slik den var skapte en motvilje og motstand i Lewis. «It's just the way it is. Don't get in the way», ble det sagt. Dette omkvedet forandret og preget de fleste svarte ungdommer på den tiden og hans engasjement for forandring førte til at han ble kjent med Martin Luther King jr. Siden tidlig sekstital har han vært en av lederskikkelsene for de svartes borgerrettigheter og han var den yngste taleren den famøse augustdagen da Martin Luther King jr. holdt sin «I have a dream» tale. John Lewis har rett og slett viet livet sitt til menneskerettigheter, i USA og andre steder i verden, både intellektuelt og i praktisk arbeid.

Ikkevold

Elevene på Holtekilen lytter, noe annet er plent umulig der han legger ut om hvordan han har blitt slått, banket opp og arrestert utallige ganger for det han tror på. Ikkevold ble en livsstil, mens motparten tenkte annerledes. Køller, spark og vannkanoner ble møtt med ikkevold. Når en elev spør om hvordan de klarte å ta imot så mye juling svarer han at det hele tiden handlet om å planlegge, gjennomføre og lede demonstrasjoner mot segregasjonen. For motparten kunne det synes å være et spørsmål om å velge køller, pistol og gevær, aggressive hunder, vannslanger eller annet som kunne gjøre størst mulig skade.

Før demonstrasjoner trente de så godt det lot seg gjøre, blant annet på Highlander Folk High School i Tennessee,

John Lewis ved siden av sin gamle venn, Martin Luther King Jr.

JOHN LEWIS

- John Lewis f. 1940.
- En av «The Big Six», de seks mest sentrale lederne i borgerrettighetsbevegelsen
- Menneskerettighetsforkjemper.
- Demokratisk kongressrepresentant fra Atlanta, Georgia.
- «The most arrested member of Congress.»

Lesetips

- John Lewis: Walking with the wind.
- Martin Luther King jr.: Det begynte i Montgomery
- www.johnlewis.house.gov
- www.highlandercenter.org

som var et kurscenter for borgerrettighetsbevegelsen. Treningen besto i å utsette hverandre for noe av det man kunne vente å møte som reaksjon på aksjonene. Som leder for studentenes ikkevoldelige aksjonskomité arrangerte Lewis for eksempel flere «Sit-ins» aksjoner der svarte krevde retten til å sitte hvor de ønsket, på kafeer og lignende. De satte seg ved bardisken og bestilte noe. Da øvde de på å bli møtt med skjellsord, spyting, slag og varm kaffe i hodet. De øvde også på å bli arrestert. Når noe av dette var prøvd på forhånd var det større mulighet for at

Lydhøre elever på Holtekilen lytter til borgerrettsforkjemper John Lewis.

man holdt ut under selve aksjonen. Lewis fortalte også at han aldri gikk til demonstrasjoner uten en ryggsekk med en bok, et par sokker og en tannbørste i: Sjansen var stor for at han ville tilbringe det neste døgnet i arresten!

Mental trening

Flere ganger har John Lewis fått så mye juling at det er utrolig at han kan stå her og fortelle om det. En gang ble de jaget over en bro og slått med stokker, uten å gjøre motstand. Lewis fikk brudd på hodeskallen og det er da en av oss manner seg opp til å spørre hvordan man klarer å ikke ta igjen. John Lewis blir stille. Han ser utover mot oss, over oss, så sier han at man må være godt forberedt og trene fysisk og mentalt. «Og vi visste vi kom til å seire», legger han ettertenksomt til.

Han forteller videre at et tidligere Ku Klux Klan medlem, Elwin Wilson, slo ham bevisstløs da han deltok i såkalte Freedom Rides på Greyhoundbussene. John Lewis og elleve andre testet ut hvordan enkelte stater håndhevet loven som forbød raseskille på busser og denne dagen trodde Lewis og de andre at de skulle dø. I 2009 tok den tidligere klanlederen Wilson kontakt for å be om tilgivelse. Etter godt og vel 40 år var forsoning mulig! Hendelsen ble en stor nyhetssak i USA og Lewis har møtt mannen ved flere anledninger siden.

Etter to timer kommer Lewis til essensen av sin tilmålte tid på Holtekilen. Budskapet er like klart som det alltid har vært. «Get in the way! Keep the faith!» I sin selvbiografi skriver han: «Do some good (...). Do something out of a sense of community, something that is aimed beyond yourself. And be ashamed if you do not». Han snakker til alle som er i kirken, men alle føler at han snakker til dem personlig: Du må gjøre noe der du er, avslutter han.

En mann utenom det vanlige

I Holtekilens vestibyle henger det et bilde av Martin Luther King jr. fra da han besøkte skolen i 1964. Før Lewis reiser til en ny talerstol og nye ungdommer tar han seg tid til å bli avbildet sammen med elever og hans gamle kamerat, fredsprisvinneren. Lewis smiler og ler, er ved godt mot. Vi vet at han er en av de som har gjort verden til et bedre sted og han har ofret seg for andre. Han har stått imot generasjoner av rasehat og fornedrelse uten våpen og han har seiret. Da han og følget vinker farvel er stemningen på skolen helt spesiell. Alle vet at de har møtt en mann utenom det vanlige. Nå er det bare opp til hver enkelt hvordan vi vil bruke dette møtet i fremtiden.

John Lewis omkranset av elever fra Holtekilen folkehøgskole

Internatliv – Preget av «brakkesyke» eller aktivitet?

PRESENTASJON AV EN ELEVUNDERSØKELSE VED NAMDALS FOLKEHØGSKOLE.

IVAR FOSSLAND MOA (LEKTOR, NAMDALS FOLKEHØGSKOLE) IDAR LYGSTAD (1.LEKTOR, HØGSKOLEN I NORD-TRØNDELAG) VEGARD LØVMO (MASTERSTUDENT I KROPPSØVING, HØGSKOLEN I NORD-TRØNDELAG)

Bakgrunn

Som en del av et pedagogisk utviklingsprosjekt ved Namdals folkehøgskole (NFHS), ble det gjennomført en kartlegging av elevenes deltagelse i fysisk aktivitet. Dette for å gi et bilde av internatboende elevers aktivitetsnivå, i skole- og fritid.

Fysisk aktivitet er i denne sammenheng definert som: «Enhver aktivitet der du bruker musklene/kroppen, og som gir økt energiforbruk». (jfr. Helsedirektoratet)

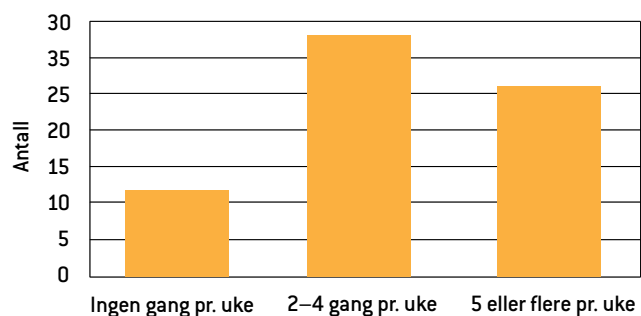
Undersøkelsen hadde som formål å avdekke den samlede elevgruppens aktivitetsnivå. Det var videre interessant å belyse andelen inaktive elever og se på hvilke muligheter skolen hadde for å bidra til økt aktivitetsnivå blant disse.

En slik undersøkelse har overføringsverdi til andre folkehøgskoler. Dette ved at de fleste internatbaserte skoler har like anlegg som eks. gymsal og styrkerom. Videre tilbyr skolene ulike fysiske linje- og valgfagstilbud. Det er også en tradisjon i skoleslaget for å koble elevene opp mot tilbud i skolens nærmiljø. Et eksempel her kan være deltagelse på aktiviteter i regi av det lokale idrettslaget.

Samtlige elever gjennomførte en spørreundersøkelse hvor de besvarte ulike spørsmål knyttet til eget aktivitetsnivå. De ble også spurt om egne preferanser opp mot ulike aktiviteter som skolen kunne tilby. Forfatterne presenterer her et utvalg av undersøkelsen, med hovedfokus på de resultatene som omhandler elever som oppga at de var fysisk inaktive.

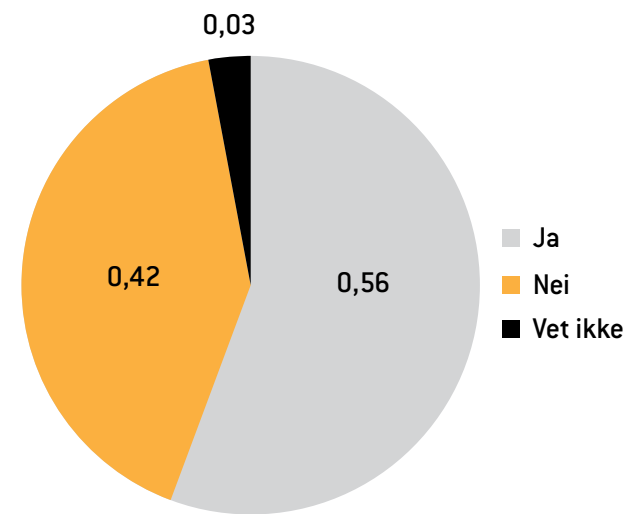
Et utvalg resultater med tilhørende drøftinger

AKTIVITETSNIVÅ – NFHS

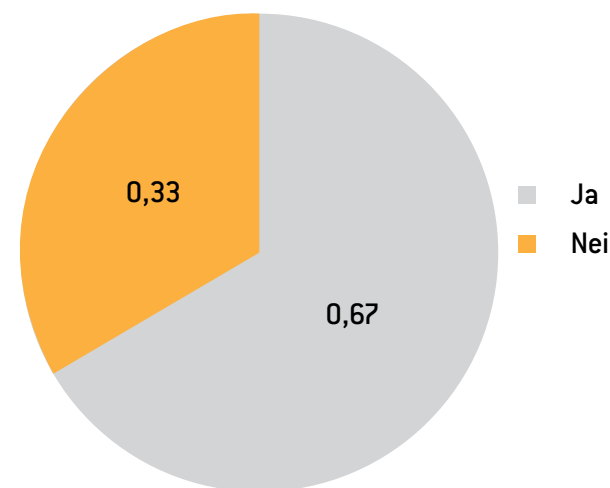
Figuren viser at flertallet av elevene oppgir at de er fysisk aktive 2–4 ganger pr. gjennomsnittsuke. En relativt stor andel oppgir at de er aktive fem eller flere ganger pr uke. 12 av 75 elever i undersøkelsen oppgir at de er inaktive. Det blir følgelig en målsetting å få elever fra denne gruppen med på noe fysisk aktivitet, mens de er elever ved skolen.

ØNSKE OM Å BLI MER FYSISK AKTIV – NFHS

Figuren viser at flertallet av elevene oppgir at de ønsker å bli mer fysisk aktive enn hva de er pr. i dag. En del av de som svarer nei, oppgir at de ikke har kapasitet til å bli mer aktive, ut ifra at de allerede holder et høyt aktivitetsnivå. Svarene viser at flertallet av elevene har en egen motivasjon opp mot økning av eget aktivitetsnivå. Utfordringen blir her å tilrettelegge for at dette potensialet realiseres. Skolens mulighet blir å tilrettelegge for varierte fysiske tilbud og motivere for aktivitet på fritiden.

ØNSKE OM Å BLI MER FYSISK AKTIV – INAKTIVE ELEVER

Diagramet viser at 67% av elevene som oppgir at de er fysisk inaktive, har et eget ønske om å bli mer aktive mens de er elever ved skolen. Hovedutfordringen vil være å tilrettelegge/ motivere for at dette kan skje. Her er det mulig å gå inn på individnivå i form av en elevsamtale, og i samråd med eleven legge en strategi.

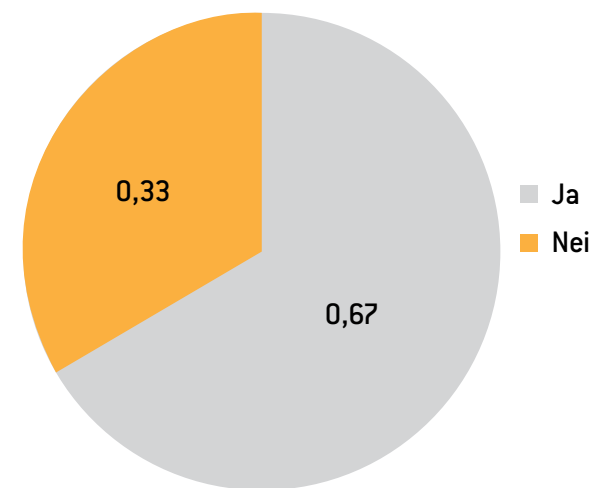
Ønskede aktiviteter for inaktive elever

Resultatet viser at det er noen aktiviteter som skiller seg ut i svarene fra gruppen med inaktive elever. Svømming i basseng er en av disse aktivitetene. Elever som er lite fysisk aktive fra før etterspør muligheten for å bruke svømmebasseng. Dette er det mulig å tilrettelegge for gjennom å tilby valgfag svømming, leie bassenget på fritiden eller organisere regelmessig transport til nærmeste større badeanlegg.

Den neste aktiviteten som skiller seg ut er ballspill i skolens gymsal. Dette er en lavterskel aktivitet som kan tilrettelegges gjennom åpen gymsal hver kveld. Dette er videre en aktivitet som erfaringsvis treffer et bredt utvalg av elevene, uavhengig av interessefelt. Ballaktiviteter kan gjerne inngå i ett valgfagstilbud, men fungerer også ofte etter innfallsmetoden der en gruppe elever samles på kort varsel.

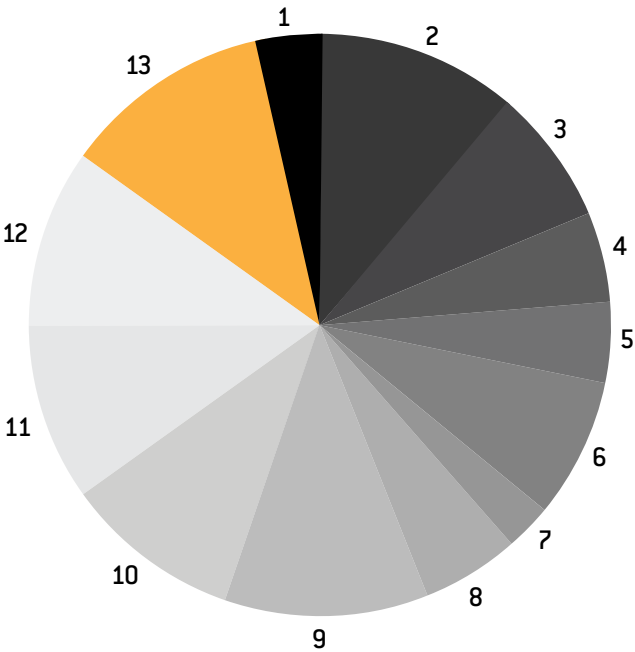
Den tredje aktiviteten som skiller seg ut hos elevene som oppgir at de er inaktive, er trening ved treningsenter. Her er det mulighet for individuell trening, men også deltagelse på gruppeøker innen eks. spinning, zumba og corebar. Skolen har her mulighet til å tilrettelegge gjennom informasjon og å forhandle frem prisrabatter.

HAR MAN BLITT MER FYSISK AKTIV ETTER START PÅ NFHS

Figuren viser at 67% av elevene oppgir at de har blitt mere fysisk aktive som elever ved skolen, sammenlignet med før skolestart. Dette illustrerer at folkehøgskole-livet kan ha en generell positiv innvirkning på individets aktivitetsnivå.

ØNSKEDE AKTIVITETER FRA ELEVENE
VED NFHS SKOLEÅRET 2010/1S

- 1. Ballspill i skolens gymsal
- 2. Aerobic
- 3. Skitur i lysløypa
- 4. Skitur i grong området
- 5. Skøyter
- 6. Organisert trening med Grong IL
- 7. Zumba i gronghallen
- 8. Trene ved Push treningssenter
- 9. Alpint/snowboard ved grong ss
- 10. Friluftsliv (kajakk, kano osv)
- 11. Klatring i klatrevegg
- 12. Svømming i basseng
- 13. Annen fysisk aktivitet

Figuren viser også at flere av de inaktive elevene svarer «annen fysisk aktivitet» som ønsket, utover den listen med aktiviteter som er representert ved skolen pr. i dag. Dette gir et grunnlag for å undersøke nærmere hvilke aktivitetstyper som er ønsket fra denne elevgruppen.

Konklusjon

Resultatene viser at det er viktig overfor internatboende elever å opprettholde deres mulighet for fysisk aktivitet, både i skole- og fritid. Det blir derfor sentralt å tilrettelegge for allsidig bruk av skolens anlegg, motivere for aktiv deltagelse i fritiden, samt drive holdningsskapende arbeid opp mot sammenhengen fysisk aktivitet og ansvar for egen helse.

Undersøkelsen viste at flertallet av de elevene som oppgir at de er inaktive, gjerne ønsket å øke eget aktivitetsnivå. Det blir følgelig viktig for skolen å vurdere hvordan man kan bidra til dette. Her kan tenkes ulike fremgangsmåter, eksempler kan være:

- Holde skolens anlegg tilgjengelig på fritiden, eks. gymsal og styrkerom
- Innføre fysisk aktivitet jevnlig på alle skolens linjer, ikke bare på idrettslinjene
- Tilby lavterskel fysisk aktivitet som valgfagstilbud, med fokus på gode opplevelser
- Organisere transport til aktiviteter i skolens nærmiljø, eks. skisenter og svømmehall
- Stimulere til kobling mellom elevene og lokale idrettslag/foreninger
- Innføre «fysisk aktivitetskalender», som et ukentlig tilbud til variert aktivitet på fritiden
- Arrangere fellesdager som ski-og akedager, fjellvandring, sykkeltur, etc.

Ungdomsarbeideren

Brita Phuthi har vært engasjert i internasjonale spørsmål hele sitt voksne liv. Det håper hun skal komme folkehøgskolelandskapet til gode fremover.

TEKST: MARTE FOUGNER HJORT, FOTO: ØYVIND KRABBERØD

Folkehøgskolerådets nye internasjonale sekretær gleder seg til å ta fatt på jobben. Hun søkte på jobben blant annet fordi hun synes folkehøgskolekonseptet er spennende.

– Og så er det veldig gøy å jobbe med ungdom, sier hun.

Ville «redde» verden

Brita er ikke helt fersk i folkehøgskolesammenheng, hun har jobbet et år som lærer på Åsane, på internasjonal linje. Hun har også vært elev på Sogndal, og på Rønningen, da gjennom programmet Communication for change.

– Hvordan startet det internasjonale engasjementet ditt?

– Det begynte med et naivt ønske om å «redde» verden, men jeg fikk fort realiteten i ansiktet, forteller Brita.

For fem-seks år siden hadde hun et åtte måneders opphold i Sør-Afrika gjennom KFUK/KFUM. Der jobbet hun med ulike programmer for ungdom.

– Jeg jobbet mye med holdningsskapende arbeid, om det å ta valg som ung, om seksualitet, sier hun. Og legger til at hun også har studert halvannet år i Cape Town.

– Hvordan blir din tilnærming til jobben som internasjonal sekretær?

– Jeg kommer nok til å ha et litt annet fokus enn Terje, fordi vi er ulike personer med forskjellig bakgrunn og ulike interesser. Men jeg skal fortsette å ha fokus på Pedagogikk for de rike-prosjektet, og jeg håper også å kunne utfordre skolene på andre måter, sier Brita.

Hun legger til at hun håper å ta med seg det hun lærte av ungdomsarbeid i for eksempel Sør Afrika, inn i folkehøgskolebevegelsen.

– Erfaringsmessig så er det mye uvitenhet om resten av verden her hjemme, nyhetsbildet er for eksempel veldig ensidig, sier Brita, og fortsetter:

– Dessuten er det veldig fint og trygt inne i folkehøgskolebobla, men det er også bra å diskutere ting som er utenfor en selv av og til. På årets internasjonale seminar i Melsomvik 24.-25. november skal det være fokus på folkehøgskolereisen. På hva og hvordan man formidler det man har opplevd på reisen, sier Brita.

Hun håper at dette kan bidra til å få i gang sunne prosesser i folkehøgskolen, og at mange vil melde seg på seminaret.

Folkehøgskolen har lenge hatt ambisjoner om å nå bredere ut blant elever med innvandrerbakgrunn. Erfaringsmessig er det de ungdommene som er vanskeligst å «få tak i» for norske folkehøgskoler.

– Har du noen tanker om hvordan folkehøgskolen kan nå disse ungdommene?

– Det er et stort og vanskelig spørsmål, men jeg tror det er viktig at innvandrerungdom også hører om folkehøgskolen fra venner og kjente, at jungeltelegrafen også «virker» blant dem, sier Brita Phuthi.

Fra Fredheim og Sagatun til Folkehøgskolen 69° Nord og Bømlo

Er løpet kjørt for Heimtun, Soltun, Fredly og Fredtun? Det har vært mange navneendringer i norsk folkehøgskole de siste årene, og de går i én retning.

AV ØYVIND KRABBERØD

Utgarden, Olavskulen, Fredtun, Malangsenteret ble til Karmøy, Bømlo, Stavern og Folkehøgskolen 69° Nord. Det ser ut som kjente stedsnavn er det som er trenden i norsk folkehøgskole i dag. Sist ut med navneskifte er Vestoppland som søker om å skifte til Hadeland Folkehøgskole. Og sist godkjente folkehøgskole heter rett og slett Setesdal folkehøgskule.

Mye historie i navnet

Om kjente stedsnavn er trenden er derimot velkjente navn med endinger på tun, heim, ly, borg eller med forstavelse på sol, fred, von og saga på vikende front. Og mange av disse er i dag helt ute. Sagatun, Vonheim, Fredheim, Tryggheim, Heimly, Solhov er nå historie. Men om det var navnet som var dødshjelper er vel heller tvilsomt. Det ligger mye historie og nasjonalromantikk i disse navnene, og uttaler vi Vonheim eller Sagatun så konnoterer det ikke automatisk mot bølgesurfing, switch eller backpacking.

På informasjonskontoret er vår erfaring at at geografikunnskapene ikke er som de engang var. Toten, Sunnhordland og Namdalen – hvor i himmelens navn er det? Det er abstrakte størrelser for mange ungdommer. Da noe lettere om byen har et fotballag som er i ferd med å ta seriegull i fotball – Rauma ble til Molde Folkehøgskole for ikke så lenge siden.

Her er et knippe av de siste navneendringene til mer kjente stedsnavn:

SVANVIK TIL PASVIK
VÅGAN TIL LOFOTEN
RAUMA TIL MOLDE
OLAVSKULEN TIL BØMLO
FREDTUN TIL STAVERN
UTGARDEN TIL KARMØY
BIRKELAND TIL SØRLANDET
VESTOPPLAND TIL HADELAND

Skred av navneendringer?

Problematiske for noen er det når en skole legger beslag på et stort område som Sørlandet, Lofoten, Sunnhordland, Hardanger, Buskerud eller Hallingdal. Eller i bestemt form kaller seg idrettsskolen, friluftsskolen, reiseskolen eller revyskolen og dermed okkuperer et helt fagområde.

Det er også skoler som ikke helt har bestemt seg for hva de skal hete. Mange kaller fremdeles Buskerud folkehøgskole for Heimtun – det ser ut til å være vanskelig å luke ut. Vefsn folkehøgskole er Toppen for veldig mange. «Rekorden» tror jeg Arbeiderbevegelsens folkehøgskole på Ringsaker har, den kalles både Arbeiderbevegelsens, AFR og Ringsaker folkehøgskole. Hva heter de egentlig? Andre skoler har igjen slangnavn som brukes mye, også i pressen. Trondarnes kalles Trofo, Nordmøre Nofo og Skogn Skofo, antakelig ikke en vei som er å anbefale.

Lever farlig

Vil vi se et skred av navneendringer under modernitetens himmel de kommende år i folkehøgskolen? Lever Bakketun, Bjerkely, Fredly, Hauge-tun, Høgtun, Lundheim, Sagavoll, Solbakken, Soltun, Solborg, Toneheim, Trøndertun og Øytun et farlig liv? Kanskje de rett og slett er verneverdige? Burde ikke språkråd og riksantikvar kobles inn her? Eller hva med historiske navn med røtter i sagaen – Skiringssal og Trondarnes. Skal de bli til Sandefjord og Harstad? Det blir vel nesten som å spise av plastbestikk ved festmiddagen. Eller når slår den coole trenden i linjenavn inn i skolenavnene? Hva med Cirkum Polare skolen eller reiseskolen Team action on the road?

PENGER OG SUKSESS

– Er det blitt mer akseptert å stemme Høyre? – Til og med i kulturbransjen har man fått respekt for suksess og penger, kommersialiseringen av samfunnet har ikke bare blitt akseptert – den blir omfavnet. Folk ser opp til kommersielt suksessrike folk som Jo Nesbø, Harald Zwart, Stargate og Ray Kay. Og du vet, SV vil straffe de som tjener penger – Høyre heier på dem! I et samfunn der man respekterer penger og suksess er det naturlig at folk stemmer Høyre.

MAGNUS RØNNINGEN I AFTENPOSTEN AFTEN

«PUBERTAL FOLKEHØGSKOLE»

I den herlige romanen Francis Meyers lidenskap skriv Henrik Langeland at Universitetet «i kvalitetsreformens tidsalder» ikkje lenger er ein «intellektuell dannelsesinstitusjon», men ein «pubertal folkehøgskole». Den høgre utdanninga er lagd ned, sæleg når det gjeld dei humanistiske faga, der den økonomiske vinninga ikkje so lett let seg rekna ut. Det juridiske og det medisinske fakultet får framleis lov til å halda på krava til kunnskap og kvalitet, for ogso politikarane vil også ha gode advokatar og verte lækte når dei er sjuke. Men den gamle sosialisten Ottar Brox, som er vorten vis med aldere, har nok rett i at vegen ut av uføret er å gå attende til yrkesskular og lærlingliv for dei som ikkje treng høgare utdanning, og det er dei fleste.

KJELL ARILD POLLESTAD I AFTENBLADET.NO

DAG SOLSTAD

– Tror du på Gud?
– Det vil jeg være litt forsiktig med å svare på. Men i praksis gjør jeg det ikke.
– Hvorfor forsiktig?
– Det kunne jo hende Gud eksisterte. Solstad ler. Lars Saabye Christensen har gått hjem og Bristol er stille av andre årsaker enn at Dag Solstad snakker lavmælt om sin far. Det begynner rett og slett å tømmes for folk.
– Nå er jeg trøtt, sier Solstad.
– Jeg også. Og jeg har egentlig spurt om det jeg lurte på. Med mindre du vil si noe om kjærlighet?
– Nei. Ikke akkurat nå.

DAG SOLSTAD I AFTENPOSTEN

En pilgrim krysser sitt spor – med turistvisum

Kappadokia (gammelt: Cappadocia, Katpatuka) er et fjellområde sentralt i Tyrkia, ca. 60 mil nordøst for Antalya. Vår pilgrimreise gikk til denne tilsynelatende avkroket på jord, på vei til det vi trodde var skaperverket på sitt reneste, tydeligste, mest uberørte. Men også andre hadde funnet veien hit.

TEKST OG FOTO: SIGURD OHREM

Vi kjenner alle historien, slik den fortelles fra «The Beach». Paradise found: «Ryggsekkere» har funnet det tapte paradis, den uberørte, hvite stranden. Paradise lost: Uønskede inntrengere ødelegger idyllen og det hele går opp i flammer. Slik er det for øvrig overalt på kloden; det finnes ikke lenger hvite flekker på kartet, selv om det av og til dukker opp ukjente stammer i Amazonas.

Målet for reisen

Kappadokia var et oldtidsrike i datidens Lilleasia, og dermed delvis gresk. Området ligger mellom Svartehavskysten i nord og Taurus-fjellene, navnet Kappadokia stammer fra gammelpersisk og betyr «landet med de vakre hestene». De første kristne flyktningene slo seg her, men allerede 6000 år før dem, hettitene.

Hit reiser også vi, utsendt med stipend fra Folkehøgskolerådet, for å vandre i fjell og daler. Det er et fascinerende skrekkinngytende landskap som møter oss, med de underligste vulkanske fjellskulpturer, hulekirker og grottehus. Underveis blir vi også smertelig klar over at det er andre turister her, i tusenvis, men vi finner andre veier.

Turister – huff!

Mesteparten av tiden unngår vi de andre turistene totalt, på våre lange og spartansk utstyrte vandringer i daler og øde fjellområder. Slik opprettholder vi idyllen, ja, vi til og med forsterker den.

Formasjonene av tuffstein i Kappadokia, som ser ut som hobbitenes hjemtrakter, utgjør et slags soppformet trollandskap. Naturlig nok er også deler av det et

Et nonnekloster i klippene.

En av de mange maleriske tuffsteinformasjoner i Kappadokia, her utenfor byen Mustafa Pasja i.

Dansende derviser på et av sufienes avsondrede samlingssteder.

Haji-bekthar-tempel.

Sufisme er kunsten å fjerne barrieren mellom «du» og du, mellom «selvet» og selvet, mellom delene og delenes større helhet

populært turistmål, turistene besøker den godt bevarte grottebyen, Gøreme, hvis friluftsmuseum er opptatt i UNESCOs liste over verdens kultur- og naturarvsteder for Europa. Men, takket være våre utmerkede kjentmann og veiviser, finner vi stier og stikkveier, sidedaler og elver, nesten uten mennesker.

Pilgrimens vandring

Vi vandrer i Ihlara-dalen, med vakker, og stadig grønn vegetasjon i bunnen av den bratte slukten, med nesten 200 meter høye fjellvegger. Her levde urkirkens kristne munk og flyktende pilgrimer i smug, og etterlot seg bl.a. mange fresko-utsmykkede hulekirker, som stadig har bevart sine klare farger i de bibelske veggmaleriene.

Her finnes også mange duehus og beboelseshus som hugget inn i fjellet. Guano fra millionene av duer gjorde i storhetstiden Kappadokia til et eldorado for vindyrking og handel med vin, som stadig smaker fortreffelig. Men lise for kroppen finnes også underveis, en glassklar elv følger dalføret hele veien, og gir velkommen lindring for såre føtter.

Usynlige byer

Dagen etter går turen til den underjordiske byen Kaymakli, hvor kristne flyktninger i urtiden holdt seg skjult gjennom årtier i strekk, godt beskyttet av lag på lag med stein, noen steder i over 60 meters dybde. Med Platon ser vi for oss skjulestedet som et speilvendt fengsel for kroppen, men en utvidelse av sjelen. Stadig er vi ikke kommet lenge enn godt og vel midtveis i denne reisen, men tid og sted smelter sammen, og vi legger vår essayistiske exit hit, til kvelden den femte dagen av reisen. Som avslutning besøker vi en sufi-gruppe med dervisjdansere.

Fjellenes mystikk

Sufismen er en asketisk, dels mystisk dels etisk retning innenfor islam, som har en del viktige kjennetegn som avviker fra de tradisjonelle, blant ved å ha et mer liberalt kvinnesyn og fravike kravet om sølibat. Den har spilt en viktig religiøs og politisk rolle i den muslimske verden, og er kjent for sine rike musikalske og litterære tradisjoner. De «dansende dervisjer», fremstiller sjelens oppvåkning og forening med Gud (Store Norske).

Vi ankommer dervisjenes avsondrede samlingssted tidlig på kvelden, før solen går ned, og selv om arrangementet framstilles som autentisk, og «no-turistique» og et eksklusivt tilbud med «only-sufi-dance» er det masse folk her. Seansen åpnes av et band med fire musikere, anført av en meget dyktig og innlevende fløytespiller. Etter vel ti minutter med smektende, arabisk klingende musikk, skrider dervisjene, med sin leder inn på det sirkelrunde podiet. De nybakte neofyttene får nå anledning til å vise

sin innlevelse og transeskapende evne for mesteren, gjennom virvlende dans.

Hos dervisjene gjenfinner mange av oss den ro og ettertenksomhet, men også kreative forvirring vi har møtt ute i den nakne og bisarre fjellnaturen. Her smelter tid og sted sammen, akkompagnert av et åndeløst lyttende publikum, og rytmisk pulserende trommer og fløyter. Så er øyeblikket over, og vi står utenfor igjen, i den varme oktoberkvelden, omgitt av gamle steinhus og med en moske i horisonten.

Tanker på veien

Kan vi kombinere jakten på det uberørte, opprinnelige og ekte med det moderne menneskes livsførsel? Er det dette, «pilgrimens paradoks», som vi bør besinne oss på, koblingen mellom pilgrimsvesenet og den moderne turismen. Eller vil pilgrimens vandringer måtte foregå på for lengst glemte veier i den ytterste ensomhet og i et Kierkekegaard-aktig tussmørke.

Pilgrimens veier går gjennom og parallelt med de store turistveiene, men pilgrimen vandrer i skyggen. Med sin stav, sin vannflaske og sin svipptursekk vet hun at det kan være langt til neste oase, men også at det er tungt å bære på unødig bagasje. Slik overlever pilgrimen, ikke på grunn av, men på tvers av masseturismen. Gullkornene skjuler seg i sanden fra sideelvene (gammelt sufi-ordtak).

REKTORSTILING

Holtekilen Folkehøgskole er en storbyfolkehøgskole på Stabekk i Bærum kommune, 10 min fra Oslo sentrum. Skolen er eid av Det Norske Baptistsamfunn. Skolen har 18 års aldersgrense og internat med plass til 96 elever. Linjetilbudet omfatter pr i dag Sør-Afrika linje, Film/video, musikk/studio, Vokallinje, Krig og fred og sånn..., Dokumentarfilm & foto, Mote/design og Sosiologi på gateplan.

Ledig stilling som rektor fra skoleåret 201

Vår rektor blir pensjonist fra sommeren 2012.

- Rektor har det pedagogiske, administrative og personalmessige ansvaret på skolen.
- Vi søker etter en tydelig leder med relevant erfaring, gode leder-egenskaper og med evne og interesse for å videreutvikle skolen.
- Kjennskap til folkehøgskolenes idegrunnlag og virksomhet er en fordel.
- Søkere må kunne stå for skolens kristne grunnsyn.
- Vi tilbyr lønn etter avtale og kan også tilby tjenestebolig.

Nærmere opplysninger fås ved henvendelse til styreleder Ernst Georg Hovland, tlf 934 885 23 eller e-post HYPERLINKmailto:ernst.georg.hovland@ivar.no. Søknad sendes til Ernst Georg Hovland, Bærlandsnuten 18, 4330 Ålgård innen 07.11.2011

Kva er folkehøgskulepedagogikk for deg?

DAG FOLKVORD, REKTOR PÅ JÆREN FOLKEHØGSKOLE

– Folkehøgskulepedagogikk meiner eg er å ta eleven på alvor. Det er å sjå heile eleven.

Me skal bare undervise i eit emne når me kan grunngje kvifor det er valt ut. Kan eg ikkje forklara kvifor eg underviser i akkurat dette eg held på med, ja då har eg bomma. For å kunna gjera dette, må eg ha gjort stoffet til mitt.

Fredrik Christensen sa ein gong noko slikt som at den som kan 25 historier om livet kan vere folkehøgskulelærer. Eg trur han har eit poeng. Dersom me underviser i emne me har gjort til våre egne, og nyttar anekdotar for å levandegjera og forklara stoffet, så sit lærdommen lenge, langt inn i demensen!

Men skal me undervise, må me ha ein mottakar. Ein mottakeleg mottakar. Det å byggja tillit og gode relasjonar mellom lærar og elev er grunnleggjande for god læring. Er det tillit mellom lærar og elev, så kan me få til mest kva som helst. Då byggjer me i lag, og me lærer i lag. Så Grundtvig sin levande vekselverknad er like aktuell som før. Eg hadde nok ikkje vore 25 år i folkehøgskulen dersom eg ikkje hadde lært noko nytt kvar dag.

PEDAGOGISKE INSPIRASJONSKILDER I FOLKEHØGSKOLEN

Vi har startet en artikkelserie om pedagogikk i Folkehøgskolen. Hvilke inspirasjonskilder kan vi skimte i folkehøgskolens pedagogikk utover Grundtvig. Først ute var Arild Mikkelsen med en artikkel hvor den jødiske filosofen Martin Buber trer fram. Lena Sendstad har skrevet om Kaospilotene. Tore Haltli presenterte Paolo Freire og bank-metoden.

I dette nummeret skriver Rune Sødal om Møtet hos Friedrich Bollnow.

Møtet hos Bollnow

Min overskrift på folkehøgskolepedagogikken er klar. Møtet er ordet. Inspirasjonen til hvordan skape dette møtet finner vi hos flere. Otto Friedrich Bollnow inspirerer meg.

TEKST: RUNE SØDAL, REKTOR PÅ SOLBAKKEN FOLKEHØGSKOLE
FOTO: ANDERS RØREN

Møtet de nye elevene fikk med Solbakken og oss som lever her er forlenget forbi og noen begynner så smått å grue seg til de skal stå rundt flaggstanga og si farvel midt i mai. Men hvem tenker vel på å kjøpe en ny øl når den er tre fjerdedels full kom det nylig trøstende fra Eirik, en av våre andreårselever. Som rektor er jeg opptatt av møtet med elevene på mange måter. Fra søknaden kommer

og jeg ringer en potensiell elev, fra sekundene etter bildøra åpner på plassen og et nysgjerrig menneske kikker ut, til når alkoholregler skal diskuteres, når fagene presenteres o.s.v.

Våre ideer former folkehøgskolen vi jobber på, møtene vi legger til rette for. Vi har alle våre inspirasjonskilder, noen bevisste og andre ubevisste. Bollnow er en av dem som inspirerer meg ved siden av de mer kjente Buber, Freire og Grundtvig. Bollnow er en av dem jeg tar med meg i tilretteleggingen for møter på Solbakken Folkehøgskole.

Diskontinuerlige oppdragelsesformer

Otto Friedrich Bollnow gav ut den lille boken «eksistensfilosofi og pedagogikk» i 1959 med et ønske om å føre pedagogikken sammen med impulser fra eksistensfilosofien. Bollnow drøfter i innledningen av boken eksistensfilosofiens tilsynelatende uforenlighet med pedagogikken. De klassiske oppdragelsesformer bygger på den forutsetning at mennesket kan dannes gjennom en kontinuerlig utviklingsprosess. Denne forutsetningen benekter eksistensfilosofien. Bollnow søker å finne en utvidelse av den tradisjonelle pedagogikken og fremmer begrepet diskontinuerlige livs- og oppdragelsesformer. Han tenker seg at disse skal komplettere kontinuerlige former i den klassiske pedagogikken.

Dette begrunner han ut fra erkjennelsen av at menneskelivet også forløper slik; som et kontinuerlig forløp som fra tid til annen blir avbrutt av diskontinuerlige perioder. De diskontinuerlige oppdragelsesformene får følgende navn av Bollnow: krisen, vekkelsen, formaningen, rådgivningen, vågespill og nederlag i oppdragelsen, og møtet. Av disse går jeg litt nærmere inn på møtet.

Møtet

Bollnow referer til Martin Buber når han bruker møtebegrepet, og han har videreført Bubers dypeste forståelse av begrepet, hvor møtet hører med til grunnbetingelsene for menneskens liv og utvikling. Slik kan møtet beskrives;

«Møte inneholder alltid et element av imot. Jeg støter på en motgående bevegelse. Der jeg har en avtale med en annen, eller der jeg leter etter en og finner ham, der kan jeg egentlig ikke tale om et møte. Jeg treffer ham, men jeg møter ham ikke. I møtet stilles jeg alltid ovenfor noe overraskende og tilfeldig som er uavhengig av min planlegging, og nettopp i dette kommer det særlig karakteristiske ved møtet til syne». Bollnow (1959) 1976.

Et møte er hos Bollnow noe som kan ryste mennesket og forandre dets liv. I møtet blir mennesket kastet tilbake på seg selv og tvunget til å ta en beslutning på eget ansvar. Og dersom møtet skal komme i stand må mennesket i frihet akseptere å bli møtt. Bare hvor mennesket blir truffet i sin innerste kjerne, fullbyrdes den prosess som betegnes som et møte. Og denne prosessen er av avgjørende betydning for menneskers selvrealisering.

Bollnow skriver at møtet kan være mellom personer, som i et vennskap eller elev/lærerforhold. Men det kan og være et møte med en historisk person eller et filosofisk system. Bollnow vil altså at vi skal tilrettelegge for utviklingen av åndelige muskler og krefter. Krefter som skal danne forutsetningen for møtet.

Hvem vil vi være etter 22. juli?

Som dere andre fikk vi på Solbakken en spesiell skolestart med 22. juli så tydelig til stede. Vi har ønsket å ta med oss disse opplevelsene inn i det pedagogiske arbeidet dette året og vil i november være rundt på ulike videregående skoler. Overskriften er «Hvem vil vi være etter 22. juli?» og metodene er sang, bevegelse og tekst. Vi sender ut ekte elever med stor kraft som har skapt forestillingen med veiledning av lærere. Elever som vil noe, som bryr seg, som vil formidle noe og skape refleksjon. Forhåpentligvis klarer de å skape møter i de videregående skolene.

SERIE OM PEDAGOGISKE METODER

Folkehøgskolen kaller vi ofte verdens frieste skoleslag. Men anvender vi vår pedagogiske frihet til å reflektere over våre metodevalg og utvikle vår pedagogikk videre mot våre dannelsmål i dagens og morgendagens samfunn? Under denne vignetten ønsker Folkehøgskolen i kommende numre å bringe konkrete eksempler på metodikker som enten er prøvd ut med hell eller som ser spennende ut og derfor kanskje burde prøves og utvikles videre i vårt skoleslag. Redaksjonen har derfor utfordret en rekke personer til kort å beskrive metoder de benytter seg av eller er fasinert av for på denne måten å være med på å stimulere den pedagogiske nysgjerrigheten og inspirere til refleksjon og utprøving – å bidra til å fylle flere verktøy i den pedagogiske verktøykassa.

God oppstart – halve seieren i lomma

AV GRY HUSUM, REKTOR PÅ ROMERIKE FOLKEHØGSKOLE

Jeg tenker ofte tilbake til min egen tid som lærerskoleelev. Oslo Offentlige var en utmerket plass for unge lærerspirer, og jeg husker spesielt godt praksisperiodene under veiledning av rutinerte, kloke øvingslærere.

«Husk å legge all din tyngde i de 14 første dagene» fikk vi høre. «Får du en god start med klassen din, har du halve seieren i lomma. Da er det utrolig hvor mange feil du kan gjøre etterpå og likevel få tilgivelse».

Så sant. Dette rådet har fulgt meg siden gjennom mitt virke i ungdomsskolen, videregående og nå det fineste skoleslaget av alle, folkehøgskolen.

Det er viktig hvordan du evner å framstå de første dagene. Elever og foresatte gjenkjenner umiddelbart engasjement, gjestfrihet, glede eller mangel på sådan straks de ankommer.

På Romerike mobiliserer vi alt vi har den første tida. I år utvidet vi også opplegget på mottaksdagen, i visshet om at effekten av en god mottakelse både er viktig for forebygging av tidlig elevfrafall, samt trygghet og god PR vis a vis foreldre.

Et team

I år møtte alle ansatte med knallrøde like t-skjorter med navneskilt, for å vise at vi er et team. Alle lærere var til stede på søndagen, mot to og to i en vaktordning tidligere. Dette ga et staselig, massivt og gjestfritt inntrykk; vi er ivrig etter å møte dere!

I matsalen sto det kyllingsuppe og varmt focaccia-brød fremme hele dagen til foreldre og frammøtte venner, og vi rullerte informasjonsmøter og omvisninger for disse på ulike tidspunkter. Det fikk vi gode tilbakemeldinger på.

Ellers var offisiell åpning med påfølgende peiskveld som før, det er et godt utprøvd konsept vi gjerne beholder. Personalkoret vårt med en salig blanding av stødige og ustødige sangere er en vinner hvert år, og elevene strålte imot oss da vi slo til med publikumsfrieriet «Can't help falling in love with you». Det er stas å vise fram vaktmester og kokker syngende skulder til skulder med bibliotekar, kontorleder, rektor og lærere.

Lær navnene!

Ellers da, første og andre uka? Det er viktig å lære navnene raskt! Elevene blir glade og overrasket når de blir tiltalt med navnet sitt første uka, det er de overhodet ikke vant med på videregående. For å hjelpe oss sjøl å huske, henger vi opp fotocollager av elevene alt andre dagen, og så pugger vi i vei på navn. Jeg er sikker på at dette betyr noe;

– Hei, her har noen lagt merke til meg!

Programmet ellers er vel omtrent som på mange folkehøgskoler. Natursti, ballspill, utflukter, uteaktiviteter, drømmeflukt, quiz/vaffel/diskusjons- og peiskvelder. Nytt av året for oss var piknik-middag. Elevgrupper på fire fikk mat og små overraskelser i hver sin kurv, med beskjed om å finne seg et hyggelig sted å spise inne eller ute. En intim og gøyalt variasjon.

Burde vi lage oss en idebank for fine «førsteuke-aktiviteter»?

Jeg har alltid ment at vi burde bli mer systematiske til å dele ideer i folkehøgskolen, der har vi mye å hente, for alle skoler har sine gode opplegg. En idé for inspektørmøtet?

Enten vi nå gjør det sånn eller sånn, så kommer jeg tilbake til den gode begynnelsen.

Sjøl er jeg atskillig mer til stede de første 2 ukene enn resten av året. Jeg vaker mest mulig i miljøet, oppsøker røykeplassen, er synlig i plenum, spiser de fleste middagene på skolen og pugger navn for harde livet. Synes det gir noen resultater.

Så får vi ønske hverandre lykke til med resten av året. Måtte det bli varmt, lærerikt og fylt av glede!

OM LEIK OG selvstendighet

Mamma, jeg hater elever. En ganske tøft utsagn, og særlig når det kommer fra sønnen til min gode kollega, en gutt som har vokst opp med folkehøgskolen tett på, med en mamma som nok ofte måtte på jobb både på kveldstid og i helger. Man kan jo humre litt i skjegget av en slik uttalelse, men samtidig sier det noe om hvor altoppslukende det kan være å jobbe på folkehøgskole – både for lærerne og deres familie. Jeg har ennå til gode å få et slik utbrudd i fleisen, min eldste datter på snart 7 år har foreløpig et nydelig, romantisk forhold til skoleslaget vårt, og gleder seg vilt til hun skal begynne i *min klasse* etter videregående. Akkurat dét humrer jeg litt i skjegget av, og prøver forsiktig å foreslå at hun kanskje vil gå i en annen klasse enn der mamma er lærer, – ja kanskje hun til alt overmål kunne få lyst til å *gå på en annen skole!* ...hvorpå min søte venn sperrer opp øynene og forferdet spør hvordan jeg i alle dager kan tro at hun vil flytte fra meg. Det er fint, jeg nyter det, og jeg vet det ikke vil vare.

Og noen ganger tenker jeg: Hvordan blir veien hennes fram dit, fram til det året hun kanskje gjør alvor av folkehøgskoleplanene? Hvert år blir jeg like forundret bekymret/forskrekket over hvor opptatt elevene er av hva jeg vil ha av dem. Hvis de får en øvelse de skal gjøre (jeg er filmlærer), får jeg alltid mange spørsmål om hva som er rett, hvordan skal det være, hva er lov, *hva vil du ha*. Og når vi gjennomgår øvelsene etterpå, og ser på hva de har laget, er det ikke sjelden jeg opplever en bekymring hos dem – *er det bra nok*. Da tenker jeg ofte at de kommer fra et skolesystem hvor måling og presta-

sjoner står i sentrum, og at de trenger tid i starten på å avlære seg disse refleksene. Sakte, men sikkert må blikket deres gå fra å være rettet mot noe utenfor dem selv (mot meg/læreren, eller de andre elevene, eller mot karrieren der, i fremtiden), til å rettes innover.

Tilbake til datteren min. Hun går nå i 2. klasse. Barnehagen hun gikk i, er en bondegårdsbarnehage, med fokus på økologi, natur, sansing og frileik. Hun fikk utfolde seg, hun fikk være i fred med sin utvikling, det var ingen ytre forventninger til henne, bortsett, selvsagt, på det sosiale plan. Første året på barneskolen var en fin overgang til et litt mer, hva skal vi kalle det? – alvorlig liv? Upresist begrep egentlig, da jeg mener at leik er noe av det mest alvorlige vi kan ta del i. Plikt- og forventningspreget, kanskje? Uansett. Overgangen fra 1. til 2. klasse var faktisk større enn fra barnehage til skole. Mer lekser, mer systematikk, mindre leik på skolen, mer intensivt, tettere, mindre fleksibelt. I mine øyne styres hverdagen til min datter mer og mer av regler, retningslinjer, forventninger – av *tydelighet*. *Slik skal du gjøre. Slik skal du ikke gjøre.*

Jeg tror leik er utprøving, eksperimentering, teater for å sjekke ut hvordan man gjør, rollespill for å øve opp empati og innlevelsesevne. Jeg tror også at et element av utydelighet i livet, styrker både kreativitet og fornuft, og at det kan hjelpe på samarbeidsevnene våre. Å finne ut av tingene sjøl, øker selvfølelsen og selvstendighetsfølelsen. Og motsatt: Ved å være vant med klare retningslinjer, blir man vaklevoren når de plutselig forsvinner. Man står liksom og svaier i

vinden – slik jeg har sett gang på gang i klasserommet mitt.

Jobben min er å lære elever å lage film. Men like mye, og kanskje mer, er jobben min å gjøre meg selv overflødig; slik at *de selv* kan lære seg å lage film (les: uttrykke seg kunstnerisk), med en trygghet som kommer innenfra, og som ikke handler om at de har fulgt en mal, et system, at de ikke prøver å please meg eller hverandre.

Når jeg nå leser det jeg hittil har skrevet, ser jeg at dette kan oppleves som en kritikk mot skolevesenet som sådan. Det er det ikke nødvendigvis. Jeg har opplevd fantastiske pedagoger i min skolegang, og jeg vet at det er rom for fleksibilitet der også. Dette handler mest om min frykt for konformitet, og et sterkt ønske om at barnet mitt skal få somle seg fram til egen klokskap. Jeg håper hun får rom og tid til å gjøre det i løpet av sin ordinære skolegang, at hun får lov til å lytte til seg selv, og mulighet til å utvikle tillit til sin egen godhet og fornuft. Så får vi se om hun etter videregående er såpass selvstendig at hun velger en annen folkehøgskole enn den mammaen hennes jobber på.

MARIA GROS VATNE,
BUSKERUD FOLKEHØGSKOLE

Femten, tallet er femten

AV DORTE BIRCH

Benedicte Hambro hadde for en stund tilbake et interessant innlegg der hun påpekte den store mangelen på kvinner i Folkehøgskolerådet. Folkehøgskolerådet er satt sammen av lederne av NF, NKF, IKF og IF – og i skrivende stund er alle disse lederne menn.

Det er dog ikke kun i Folkehøgskolerådet det mangler kvinner. En kjapp opptelling blant rektorene avslører at av 78 rektorer på norske folkehøgskoler er kun 15 av dem kvinner. Siden Folkehøgskolerådet utelukkende består av rektorer – i hvert fall er det slik i dag – er det ikke så rart at ingen av rådsmedlemmene er kvinner. Skulle kvinnelige rektorer hatt den andel medlemmer i rådet som tilsvarer antallet deres, så hadde det ikke engang blitt nok til ett rådsmedlem.

Denne overvekten av menn i lederposisjoner var uvant for meg da jeg begynte ved informasjonskontoret. Jeg skal helt tilbake til min tid i Sjøfartsdirektoratet på starten av nittitallet for å kunne huske en så skjev kjønnsdeling av lederposisjoner på noen av mine arbeidsplasser.

«Kvinner ønsker ikke å være ledere»

Dette er ikke et tema folkehøgskolene overser. I hvert fall oppfatter jeg det ikke slik. Men det er interessant å høre forklaringene på hvorfor det ikke er flere kvinnelige rektorer. Det er tross alt mange kvinnelige inspektører og lærere i folkehøgskolen. Den mest vanlige forklaringen jeg har hørt er at «kvinner ønsker ikke å være ledere».

Smak på den. Kvinner ønsker ikke å være ledere. I grunnen litt fornærmende, er det ikke? Jeg vet at det ikke er ment fornærmende, men hva får folk til å felle en så absolutt dom over femti prosent av befolkningen? Det er jo ikke slik at alle kvinner, eller alle menn for den del, trenger å ønske å være ledere for at vi skal få kvinnelige rektorer. Man trenger bare en på hver skole, faktisk.

I tillegg kan dette lett bli en selvoppfyllende profeti. Vis meg den kvinnen som ikke har blitt fortalt, et par tusen

ganger, at kvinner ikke ønsker å være ledere. Når påstanden i tillegg blir koblet sammen med at det er så fryktelig vanskelig å være leder når man har barn så er det ikke så rart om kvinner nikker ja til påstanden om at de ikke ønsker å bli ledere – selv om de kanskje går med en liten leder inni seg. Litt leit når man tenker på at kvinner gladelig tar yrker som kan være minst like vanskelige å kombinere med rollen som småbarnsmor. Og at de fleste av oss ikke er småbarnsmødre hele vår yrkeskarriere – eller overhodet.

Påstanden er også så deilig ansvarsfraskrivende. Hvis kvinner ikke vil være ledere så er det jo ikke så mye å gjøre ved det, ikke sant? Man kan ikke tvinge folk til å bli noe de ikke ønsker å være. Er det da noen vits i å forsøke?

Lederutviklingskurs

Heldigvis tenker ikke NF slik. Sammen med PUF jobbes det nå med planer om et kurs for potensielle rektorer. Dette kurset vil kunne motivere flere kvinnelige inspektører og lærere til å søke seg til ledige rektorstillinger.

Slike typer kurs arrangeres i mange bedrifter og etater og kan fjerne sperrer som hindrer folk i å søke seg til lederstillinger. På en tidligere arbeidsplass ble jeg sendt på et slikt lederutviklingskurs (eller lederskole, som de kalte det) fordi bedriften mente at jeg var en av bedriftens framtidige ledere. Jeg hadde på det tidspunktet et barn på ett og et halvt år og var gravid med nummer to, så å bli leder var ikke det jeg tenkte mest på akkurat da. Kurset fjernet eventuell tvil.

Jeg vil derfor ønske lykke til med utviklingen av dette kurset og håper at tallet ikke er femten om noen år, men mye høyere. Kanskje vi da også får et Folkehøgskoleråd med kvinnelige representanter?

Fortsett debatten på www.frilyntfolkehogskole.no

Blogging som valgfag

AV EIVIND HØIMYR, ELVERUM FOLKEHØGSKOLE.

På Elverum folkehøgskole har vi et bredt utvalg valgfag. Vi ønsker å gi elevene muligheten til å fordype seg i sine interesser, eller oppdage nye. Jeg har selv blogget tidligere, og jeg har brukt mange – mange – timer og netter på å leke, tenke, prøve og feile med webdesign. Jeg synes det er utrolig artig å publisere noe på nett og vente på responsen. Om det er et filmprosjekt jeg har jobba med, et bilde jeg har redigert eller noe jeg har opplevd. Og jeg synes det er utrolig deilig endelig å få en webside til å funke som jeg vil, etter utallige timer med justering av en liten fillefeil. Etter at jeg begynte å jobbe på Elverum i 2010 ble det imidlertid mindre og mindre av dette. Det som ofte stoppet meg var rett og slett at jeg aldri tok meg tid til å sette meg ned og skrive nye innlegg eller sette i gang nye prosjekter. Ideene er så definitivt til stede, men jeg vet at hvis jeg først begynner så er det så avhengighetsskapende at jeg risikerer å tape nattesøvnen i all overskuelig fremtid.

Prøving og feiling

Jeg har med andre ord sett et behov for å ha en fastsatt tid der man ikke skal gjøre noe annet enn å leke og prøve seg frem. Samtidig har jeg alltid ønsket meg en setting der jeg kan komme med innspill og konstruktive tilbakemeldinger, og likesinnede som kan hjelpe til å tenke og ransake Google etter de riktige løsningene når jeg står bom fast.

Jeg starta Blogg/webdesign som valgfag for å la elevene få kjenne på de samme følelsene og det samme engasjementet. Jeg gir i utgangspunktet ingen oppgaver og setter så få retningslinjer som mulig. Mitt krav er at de må ha et prosjekt som de brenner for og vil jobbe mer med. Om de vil lære grunnleggende html-koding eller jobbe med å lage en proff fotoportfolio spiller ingen rolle så lenge de oppdager gleden ved å skape noe for nett.

Som lærer prøver jeg å fungere som veileder og instruktør. I noen sammenhenger vil jeg forelese, men i all hovedsak vil

jeg benytte praktisk og problemløsende arbeid der jeg veileder, henviser og tipser. Igjen er internett en viktig plattform. Det er få problemstillinger fra blogg og web-designverden som ikke er omtalt på nett, og den viktigste egenskapen man kan ha er ikke å sitte med alle svarene, men å klare å lete seg frem til dem. Som lærer ønsker jeg å fungere motiverende og være en positiv rollemodell.

Fordypning

Jeg ønsker et læringsmiljø der elevene kan komme med innspill til temaer de ønsker at jeg skal ta opp, og i en typisk time jobber elevene en og en med sitt eget prosjekt og jeg vil bruke tid på å høre hva elevene jobber med og om de trenger hjelp til å komme videre. Elevene oppmuntres også veldig til å spørre og hjelpe hverandre.

I henhold til fagplanen er det overordnede målet at elevene skal få muligheten til å fordype seg i de funksjonene på nett de selv anser som spennende. Samtidig vil jeg introdusere stoff som jeg anser som viktig; kildekritikk, kritisk tenkning i forhold til hva man publiserer og utleverer og erfaring med å bruke internett til å finne svar på konkrete tekniske og designmessige spørsmål og til å finne inspirasjon. Ved endt kurs skal elevene være kjent med å publisere på nett og være tryggere på det feltet de

har valgt å fokusere på. De skal også være kjent med det ansvaret som hviler på dem i henhold til kvalitet på det de produserer og hvilke konsekvenser deres ytringer kan få for dem selv og andre.

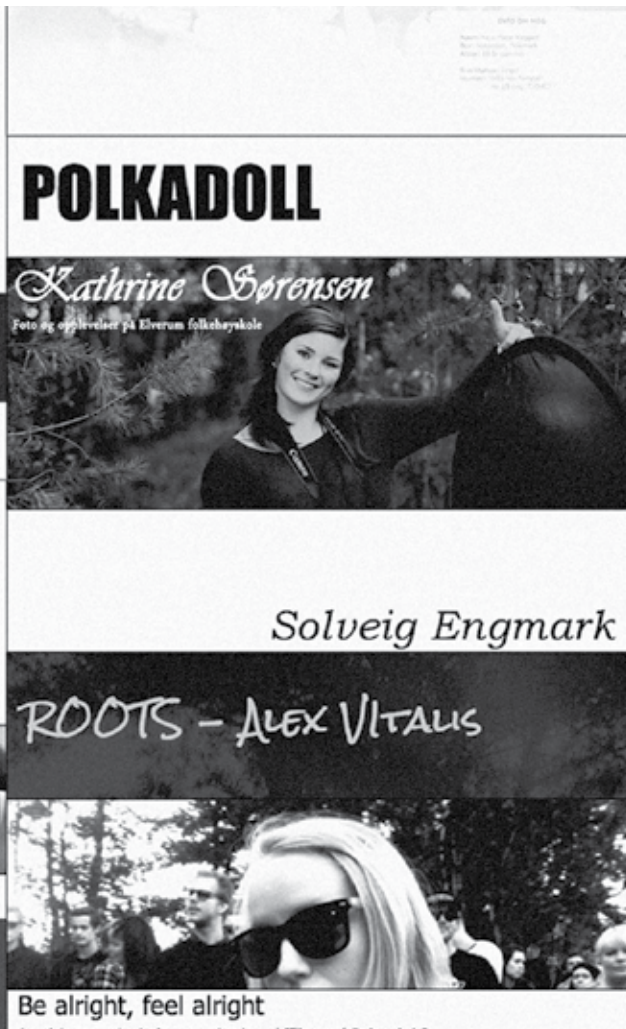
Et annet aspekt vi tok med i betraktningen da vi startet Blogg/webdesign som valgfag på Elverum var at vi ønsket mer omtale av skolen vår på internett. Ved å gi elevene en mulighet til å blogge skaper vi samtidig en plattform der mange begynner å skrive om tiden sin på skolen. På den måten får vi flere førstehåndsskildringer fra elever som går på skolen ut på nett, og skolen får mer omtale. Dette er selvfølgelig ikke risikofritt da elever fritt kan skrive om de sakene de er opptatt av, det være fyll, læreromtaler eller metoder for unnasluntring. Det vi likevel opplever er at vi ved å kjøre Blogg/webdesign som valgfag får mer oversikt over omtale vi ellers ikke hadde hatt kjennskap til, og vi har mulighet til å gjøre elevene bevisste på hva de publiserer. Samtidig er det viktig at vi ikke på noen måte går inn som sensorer og manipulerer frem innhold. Gjennom å gi elevene sunne holdninger til faget håper vi at de selv forstår hva som er passende og ikke passende å publisere. Det skal imidlertid sies at det stoffet elevene publiserer i stor grad vil oppleves som positivt av eventuelle lesere.

Verdifullt

Ved å følge med på bloggene kan vi også selv få et innblikk i hvordan elevene oppfatter skolehverdagen i en setting der de i stor grad føler at de kan snakke ærlig, og det kan gi verdifull informasjon om hvordan våre egne elever har det akkurat nå.

Det er veldig gøy å lese på bloggen til Kathrine Sørensen som går på Fotolinja og har Blogg/webdesign som valgfag. I innlegget «Om å gå på folkehøgskole» skriver hun om sine erfaringer og gir informasjon om skolen blant annet med innhold fra våre egne hjemmesider. Avslutningsvis skriver hun: «Jeg anbefaler alle som tenker på å søke folkehøgskole å gjøre det, det er noe man kommer til å huske resten av livet. Jeg har bare gått her en måned, men jeg stortrives! Bor selv på Solbakken, et av de eldre internatene sammen med romkameraten min Hanne. Trives veldig godt her, utrolig koselige rom, og å dusje er null problem. For mer informasjon kan man sjekke ut Elverums hjemmeside HER. Informasjon om alle folkehøgskolene finner man HER». (hentet fra http://kathrinesorensen.blogg.no/1316982666_om_g_p_folkehøgskole.html)

Dette er bare ett av flere glanseksampler på hva som kan komme ut på nett når elevene selv får muligheten til å slippe til.

Hvilken kommune er Norges mest åpne?

Torsdag 8. september ble Det vakreste huset i verden innviet på Inderøy. Huset ble bygget på Sund folkehøgskole i løpet av sommeren 2011. Når huset ble overlevert til skolen, gikk et 200 år gammelt hus fra Straumen inn i en ny fase av livet sitt.

TEKST: ØYVIND KRABBERØD

Til grunn for spørsmålet lå selvsagt et ønske om at norske kommuner skal åpne seg mot innbyggerne, mediene og omverdenen. Åpne seg mot alle som ønsker å ta rede på hva som egentlig foregår i kommunen, og som ønsker å følge eller påvirke beslutningsprosessene.

Undersøkelsen tyder på at et flertall av norske kommuner på vesentlige punkter mislykkes i å legge forholdene til rette for en «åpen og opplyst samtale», slik Grunnlovens § 100 krever.

Det store flertall har regler som pålegger både politikere og ansatte munnkurv om fullt ut offentlige opplysninger. Altfor mange mangler regler som stadfester demokratiets kanskje viktigste menneskerettighet – ytringsfriheten for sine ansatte. Faren er dermed overhengende for at allmennheten aldri får kjennskap til opplysninger som klart hører hjemme i den offentlige debatten.

Undersøkelsen viser at det er store forskjeller på hvor åpne norske kommuner har valgt å være. De kommunene som får færrest poeng i denne undersøkelsen, bør gå i seg selv og spørre hvem de egentlig er til for. De som gjør det best, har lagt et godt grunnlag for det åpenhetsarbeidet som kontinuerlig må holdes ved like.

Åpenhet i Porsgrunn og Kongsvinder

Norsk Presseforbunds offentlighetsutvalg håper at de beste kommunene kan tjene som inspirasjonskilder for kommuner som ikke høster like mange poeng.

Kongsvinger i Hedmark og Porsgrunn i Telemark er de to åpneste kommunene i landet, ifølge åpenhetsindeksens kriterier. Begge oppnår 17 av 18 mulige poeng. Verst ut kommer Gildeskål i Nordland, som oppnår 1 av 18 mulige poeng. Landsgjennomsnittet er 8,55 poeng, og det er store variasjoner mellom kommunene.

Åpenhetsindeksen 2011 avdekker noen klare tendenser: Store kommuner er i snitt mer åpne enn små kommuner. Kommunene i Nordland, Troms og Finnmark er de minst

åpne i landet. Og kommuner med KrF-ordfører er langt mer åpne enn kommuner med SV-ordfører.

Undersøkelsen avdekker også:

- 55 prosent av norske kommuner gir ikke informasjon om innsynsrett på sine nettsider.
- 56 prosent av norske kommuner har ikke søkefunksjon i sine postlister.
- 69 prosent av norske kommuner presiserer ikke at de ansatte har full ytringsfrihet.
- 82 prosent av norske kommuner pålegger lovstridig politikere taushetsplikt om saker som føres for lukkede dører.
- 44 prosent av norske kommuner besvarer innsynskrav først etter fem virkedager, i strid med Offentlighetsloven.

Det store flertall av kommuner har regler som pålegger både politikere og ansatte munnkurv om fullt ut offentlige opplysninger.

CHARLOTTE SØRENSEN INN I REKTORUTVALGET

Rektor Charlotte Sørensen fra Skjeberg folkehøgskole er oppnevnt som nytt medlem i Rektorutvalget etter Øyvind Brandt. Rektorutvalget består dermed av Mona Økland, rektor på Sunnhordland Folkehøgskule, Odd A. Steinvåg, rektor på Møre Folkehøgskule, Åsmund Mjelva, rektor på Elverum Folkehøgskole, foruten Charlotte, som kommer fra en fylkeseid skole.

KALENDER

24. – 25.11.11: Internasjonalt seminar (IU), Melsomvik
 05.-06.12.11: Styremøte i NF, Oslo
 02.-03.01.12 Møte i distrikt 4, Solborg fhs.
 17. – 20.01.12 Rektormøte, Trondheim
 17. – 19.01.12: Utdanningsmesse Lillestrøm
 24. – 25.01.12 Inspektormøte, Harstad

REGJERINGSKVARTALET'S FRAMTID

Sitter du på kanten ved vannspeilet foran høyblokka mot Akersgata forventer du hvert øyeblikk å få en Securitas-vakt etter deg. De tilfeldige steinene i terrenget kan ikke sittes på, og de grønne flekkene mot G-blokka egner seg best for usjenerte fyllicker med behov for å sove ut rusen sin. Å sitte i trappa eller i gresset foran Deichmanske gjør deg bare deprimert. Og de som bruker fontenen på Einar Gerhardsens plass er kun departementsansatte med ekstremt høyt røykebehov...Regjeringen bør snart invitere alle arkitektkontorer over hele verden til en arkitektkonkurranse for å tegne et nytt regjeringsbygg. Det overordnede temaet skal være «mer åpenhet og mer demokrati». Det må også legges inn i konkurransekriteriene at arkitektene må våge å «stay foolish». Vi må også tørre å være historieløse. Når vi skal lage maktarkitektur for våre hybride og globaliserte kultur, kan den norske historien ikke lære oss noe som helst.

ERLING FOSSEN I KLASSEKAMPEN

SEKULÆRE NYNORSK-BRUKARAR

Samtidig har eg òg litt sympati med muslimane oppi det heile, sidan eg er nynorsking og dermed rusta til å forstå situasjonen deira betre enn nokon. Det er ingen løyndom at målrørsla har eit like stort imageproblem som islam. Nynorsken er òg belemra med nokre få ekstremistar, folk som skjuler seg i grotter i fjella, ordlisteradikaliserte sjølvmondsbombarar som gjer livet surt for oss sekulære nynorskbrukarar som berre ønskjer å praktisere språket på ein moderat og lett forståeleg måte og elles leve i fred. Me som (noko motvillig) anerkjenner demokratiet og som ikkje ville drøyme om å inngå ein hemmeleg avtale med KS for å underleggje oss heile landet og etablere eit Nynoreg, som ikkje lét oss hisse til krig av bokbåla til Unge Høgre (men ein Ivar Aasen-karikatur? Det må finnast visse grenser, sjølv for krenking) og som er villige til å ta avstand frå dødsstraff for smilefjesbrukarar (men det sit langt inne). Det er altså synd at nokon få skal få øydeleggje for alle, men eg reknar jo med at PST har dei under oppsyn.

AGNES RAVATN I DAG OG ID

DANSK DEMOKRATIBYGGING

Det var Venstres leder og mangeårige utenriksminister Uffe Ellemann-Jensen som ledet partiet til bred suksess blant de velstilte og kappet røttene til den folkelige bondebevegelsen. Han vant i sin tid kampen om ledervervet mot Ivar Hansen. Det var en kamp mellom by og land. Hansen levde og åndet for folkestyret. Han var en høyt respektert politiker, som de siste årene før han døde var formann for Folketinget, altså dansk stortingspresident. Men han kalte seg alltid en «dansk bondegutt», og han tapte kampen om partiets sjel. Når linjeskiftet skal beskrives, snakker danskene om at Venstres rekrutteringsgrunnlag flyttet seg fra folkehøgskolen til handelshøgskolen. Folkehøgskolen, arven fra Grundtvig og de brede folkebevegelsene har stått sterkt i dansk demokratibygging. Denne arven forvitrer. Den nye distriktsministeren viser at utkant- og demokratiproblemene til en viss grad blir erkjent. Men foreløpig ikke i det gamle bonde- og distriktpartiet.

KARI GÅSVATN KOMMENTATOR I NATIONEN

KOMPETANSEHEVINGSPLAN

Styret i distriktet har behandlet temaet Kompetansehevingsplan. Styret kjenner ikke til at det foreligger en plan for kompetanseheving ved noen av distriktets skoler. Dette er et av punktene i NFs handlingsprogram for perioden 2009-2013 (pkt. 2.2.10) og er avtalefestet gjennom hovedtariff-avtalen med vedlegg. Viktigheten av kompetanseheving kommer også frem av kriteriene i lønnsoppgjøret 2010, der økt kompetanse skal godtgjøres. Styret i Distrikt 6 vil være pådriver for at skolene får på plass planer for kompetanseheving.

FRA ÅRSMELDINGEN I DISTRIKT 6

NY I IKF

Informasjonskontoret for kristen folkehøgskole har ansatt ny informasjonsrådgiver etter Jon Ilseng. Marie Brøvig Andersen (32) kommer fra stilling i sentraladministrasjonen til Den Norske Turistforening med særlig ansvar for ungdom og DNT ung. Brøvig Andersen har selv gått på Valdres folkehøgskule og vært lærer på Høgtun. Den nye informasjonsrådgiveren er utdannet siviløkonom med fordypning i organisasjon, strategi og ledelse.

MEDLEMSVEKST

11. februar 2011 nådde Norsk Folkehøgskolelag sitt mål om 500 medlemmer. Distrikt 6 har bidratt solid i rekrutteringsarbeidet og har hatt en medlemsvekst på hele 15 % i perioden. Dette betyr i praksis 17 nye medlemmer ved skolene i distriktet.

FRA ÅRSMELDINGEN I D6

SØKNADER OM Å STARTE NYE FOLKEHØGSKOLER

Det ligger inne tre søknader om å starte nye folkehøgskoler i 2012. Folkehøgskolerådet har prioritert i følgende rekkefølge: 1. Kristiansand, 2. Jotunheimen, 3. Tusna. Søknadsfristen var 1. april for å komme inn på statsbudsjettet i 2012, og tilsvarende 1. april 2012 for å kunne starte opp i 2013.

SKIRINGSSAL BYGGER

Midt i avslutningen av sitt store byggeprosjekt arrangerte Skiringssal folkehøgskole D6 – distriktsmøte i oktober. 38 millioner kroner investeres nå på den fylkeskommunale skolen i Sandefjord. Studierektor Fredrik Møller Hansen forteller at de regner med å være ferdig omkring 15. oktober med prosjektet, etter nesten ett års anleggstid. De har levd midlertidig i snart 1,5 år, og til og med elevrom er tatt i bruk til andre formål. Det er først og fremst undervisningslokaler og administrasjonsområdet som nå blir nye og oppdaterte. Nytt er det at lærerne får egne kontorplasser, noe de ikke har hatt tidligere. Det har ikke vært bygget på skolen siden 70-tallet. Møller Hansen forteller om planer om nybygg siden 90-tallet, og legger ikke skjul på at de nå er veldig glad for at de straks er i land med dette store løftet. Distriktsmøtet ble gjennomført med stil av et entusiastisk personale ved Skiringssal, midt i avsluttende byggearbeid. Vi registrerte flere billass fra Kinnarps med kontormøbler under oppholdet.

ØK

Studierektor Fredrik Møller Hansen er godt fornøyd med «nye» Skiringssal folkehøgskole.

Foto: Øyvind Krabberød

HSH BLIR VIRKE

Hovedorganisasjonen HSH (Hovedorganisasjonen for handel og tjenester), som 67 av de norske folkehøgskolene er tilsluttet, skifter nå navn til Virke. Organisasjonen organiserer blant annet en lang rekke virksomheter i ideell og frivillig sektor. Det er Torbjørn Aalborg som leder avdelingen – ideell, helse, utdanning og kultur. De andre folkehøgskolene er tilknyttet Kommunenes sentralforbund (KS) – det er ni fylkeskommunale og en kommunal folkehøgskole.

Hold deg orientert og delta i debatten på www.friluftfolkehøgskole.no. Kan lastes ned på din smartphone med en scanner, for eksempel appen RedLaser.

GRØNN FESTIVAL

Øyafestivalen, som arrangeres i Oslo hvert år, har vokst seg til å bli Norges største musikkfestival. Festivalen er ikke bare stor. Den er også grønn. Det har blitt lagt merke til, spesielt i utlandet. Øyafestivalen har blitt kåret til Europas grønneste festival av bransjeorganisasjonen YourEurope. De to siste årene har Øyafestivalen fått den britiske utmerkelsen A Greener Festival Award – i 2010 med graderingen outstanding. Øyafestivalen har også blitt kåret til Oslos grønneste virksomhet av Grønn Hverdag. BBC har hatt en stor tv-sak fra Øyafestivalen hvor de spurte: «Is this the greenest music festival ever?» – Miljø er svært viktig for Øyafestivalen. Vi ønsker å gå foran som et godt eksempel og vise at det er mulig å ha store arrangementer og samtidig være miljøbevisste. Ikke bare si det, men faktisk også være det, sier Linnea Svensson.

FREMTIDEN I VÅRE HENDER

JUMBOPLASS TIL NORGE

Norge er ledende i verden innen forskning og produksjon av solenergi, men på en pinlig jumboplass når det gjelder å bruke sola til oppvarming på hjemmebane, viser nye tall fra Framtiden i våre hender. Sverige og Danmark ligger langt foran oss og øker stadig forspranget. Energien fra sola utnyttes i hovedsak på to måter: til oppvarming ved hjelp av en solfanger og til å produsere strøm, enten ved hjelp av solceller eller i solvarmekraftverk. Solfangere er på verdensbasis den tredje største teknologien for produksjon fra fornybare energikilder, etter vann- og vindkraft, og er ca. ti ganger større enn solceller. Svenskene har 13 ganger og danskene hele 26 ganger flere solfangere per 1000 innbygger enn Norge. Det er en myte at det ikke er lønnsomt å utnytte sol til å varme opp vann og boliger her i landet. Over 2/3 deler av energiforbruket i boliger og næringsbygg går til varmtvann og oppvarming. Et solfangeranlegg kan dekke opp til 70 prosent av varmtvannsforbruket, og 30 prosent av oppvarmingsbehovet i en gjennomsnittlig norsk bolig. (En sol-fanger lagrer sol-

energi i form av varme, og skiller seg derfor fra en solcelle som konverterer solenergi til elektrisk energi. I en aktiv solfanger varmes en mørk, absorberende overflate opp av solenergien. Kilde: Wikipedia)

FIVH

KLASSEFORAKT I SPARE-KNIVENS STORBRITANNIA

Det er i denne febrilske atmosfæren at David Camerons regjering har foreslått at de som dømmes for opptøyer og plyndring kan kastes ut av sosialboliger (sammen med familiene, en åpenlys kollektiv avstraffelse) og miste retten til trygdegoder. Det «burde være mulig å kaste dem ut og holde dem ute,» sa Cameron til parlamentet, og bystyrer landet over – blant annet Nottingham, Salford, Westminster – annonserte at det var nettopp det de ville gjøre. I tillegg til å opprette en forbindelse mellom uroen og folks sosiale bakgrunn, har en presedens blitt satt: Hvis du er fattig og begår en forbrytelse, straffes du dobbelt.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

FACEBOOK

Ein av fire unge syntest det er viktigare å vere oppdatert på Facebook enn å treffe venner. – Det er eit hån å kalle det sosiale medium for sosialt, seier tidlegare direktør i Språkrådet, Sylfest Lomheim. Med boka Tale er gull opptre han som jordisk veklingspredikant: – Vi står i fare for ikkje lenger å utvikle oss til sanne menneske. Mennesket er i ferd med å bli slukt av kommunikasjons-teknologi. Eg er ikkje imot teknologien. Men dersom teknologien tek styringa over oss, sluttar vi å vere det biologiske vesenet vi har vore i fleire hundre tusen år. Då brenner det eit blått lys for mennesket, seier Lomheim.

VÅRT LAND

OPPRØRET I GB

«Tobarnsmor, ikke involvert i urolighetene, fem måneder fengsel for å ha tatt i mot stjalne kortbukser», skrøt Manchester-politiet på Twitter. «Det finnes ingen unnskyldninger!» To unge menn ble dømt til fire år i fengsel – mer enn mange får for uaktsomt drap – for å oppildne, på Facebook, til opptøyer som aldri fant sted.

LE MONDE DIPLOMATIQUE

FACEBOOK

Ein av fire unge syntest det er viktigare å vere oppdatert på Facebook enn å treffe venner. – Det er eit hån å kalle det sosiale medium for sosialt, seier tidlegare direktør i Språkrådet, Sylfest Lomheim. Med boka Tale er gull opptre han som jordisk veklingspredikant:

– Vi står i fare for ikkje lenger å utvikle oss til sanne menneske. Mennesket er i ferd med å bli slukt av kommunikasjonsteknologi. Eg er ikkje imot teknologien. Men dersom teknologien tek styringa over oss, sluttar vi å vere det biologiske vesenet vi har vore i fleire hundre tusen år. Då brenner det eit blått lys for mennesket, seier Lomheim.

VÅRT LAND

Strek og striper

AV ØYSTEIN EIKSUND

Linja Strek og striper ved Ringebu folkehøgskule jobber med tegneserier. De vil i tiden framover bidra fast i Folkehøgskolen.

GRUPPEREISER

Vi har lang erfaring med å arrangere studieturer for lærere, og i tillegg til fly, overnatting og kulturelt program kan vi også hjelpe med et faglig opplegg som f.eks besøk på en skole eller bedrift. Her er et utvalg av våre reisemål:

Praha.....	fra Kr. 2550,-
London.....	fra Kr. 2995,-
Riga.....	fra Kr. 2945,-
Budapest.....	fra Kr. 2475,-
Berlin.....	fra Kr. 2880,-
Istanbul.....	fra Kr. 3360,-

NB! Prisene inkl. fly fra Oslo i midtuke, 4 overnattinger i dobbeltrom på 3* hotell i sentrum, frokost, samt alle skatter og avgifter. Prisene er gyldige for grupper på min. 10 personer som reiser samlet tur retur. Prisene varierer ut fra reisedato og vi har tatt utgangspunkt i billigste periode. Vi tar forbehold om eventuelle plassproblemer som kan oppstå ved reservasjon, pris- og avgiftsendringer samt valutasingninger.

Vi hjelper med alle typer gruppereiser som f.eks lærertur, firmatur, vennetur, kortur, julebord osv. For mer informasjon – ta kontakt med oss.

Kirkegata 32, 0153 Oslo
tel: 23 10 23 19
grupper@gruppetur.no
Gruppetur.no - et selskap i KILROY konsernet

Gruppetur.no

ODD HARALD VALGTE FOLKEHØGSKOLE

Odd Harald Johansen (20) trives veldig godt på skolen i Surnadal. Ved å gå friluftsliv, er han stort sett ute på tur.

Miljøet

På spørsmålet om hvordan miljøet på skolen er kommer det et kjapt svar: frilynt. Det er veldig fritt, og du gjør hva du selv vil, men du må møte opp til timene da. Det er ikke noe press fra noen hold, og du kan bestemme selv. Det at vi bor så nære innpå hverandre i kollektiv, gjør at det blir et bedre samhold mellom oss som bor her. Odd Harald kan nevne at på denne skolen går det en god blanding ungdommer. Alle er forskjellige. Noe som gjør det enkelt, og bli kjent med hverandre. Jeg har ikke hjemlengsel. Etter å ha flyttet hjemmefra da jeg var 15 år gammel, for å gå på skole. Så jeg er vant til å bo borte, og trives med det. Men jeg er hjemme hos mor og far innimellom. da. På Nordmøre Folkehøgskole går det også tre andre frøylværing.

Froya.no, 11.10.2011

– Å HØRE DYLAN ER SOM Å SNAKKE MED EI DAME

Den spinkle, blonde mannen med koteletter, dongerijakke og cowboyhatt har ambisjoner. Han vil opp og fram. Han vil bli stor, også utenfor Norge. Aller helst i USA

I stua der vi sitter henger fire bilder som er signert Jonas Alaska, den unge billedkunstner. Som i tre år gikk på kunstnerlinjen på Risør videregående skole, og senere på kunstlinjen på en folkehøgskole i Trondheim, før han konverterte til musikken.

– Da jeg dro til Trondheim hadde ønsket om å bli musiker lenge vokst i meg. Hovedgrunnen til at jeg dro dit var at de har en god musikklinje. Men der kom jeg ikke inn...

Agderposten, 08.10.11

LEVER UT SMEDDRØMMEN

Penny Wright (21) lever nå midt i smeddrømmen hun har hatt siden hun var tre år gammel.

– Jeg husker det ikke, men familien min sier at jeg sa jeg ville bli smed da jeg var rundt tre år. Vi vet ikke hvor det kom fra, men dette er iallfall noe jeg har hatt lyst til lenge, sier Penny Wright fra Grimstad.

Fat

Hun var nylig gjestelærling hos Erik Gjendem i Eriks Smie på Stoa i Arendal en ukes tid. Da vi stakk innom, hamret hun på et fat.

– Jeg la vel egentlig drømmen litt bak meg og tok allmennfag på videregående, før jeg gikk et år på folkehøgskole, forteller 21-åringen.

Agderposten, 07.10.10

NY REKORD FOR LANDETS FOLKEHØGSKOLER

I høst er det flere elever enn noen gang på Norges 78 folkehøgskoler. Spesielt de som satser på idrett og friluftsliv er populære.

– Skoleåret 2011–12 har folkehøgskolene til sammen 7270 elever – det høyeste elevtallet i nyere tid, sier daglig leder av Folkehøgskolerådet, Odd Arild Netland.

Folkehøgskolene har hatt mange opp- og nedturer gjennom sin lange historie, men siden 2004 har det bare

gått én vei: oppover.

– Vi har hatt jevn økning i søker-tallet siden 2004, med et markert hopp de tre siste årene. Opptakene starter 1. februar, og noen skoler og linjer fylles da på rekordtid, sier Netland. Nationen, 13.09.2011

MILJØPRIS TIL SKOLE

Ringerike folkehøgskole fikk Venstres miljøpris for 2011 for sitt engasjement for miljøet. Dette er første gangen prisen går til en skole.

Satser på miljøet

– Ringerike folkehøgskole får prisen fordi de bryr seg om miljøet og er blitt miljøsertifisert. Det er det ikke så mange skoler som er, sier Ole Gunnar Øhren (V).

Øhren leder komiteen som deler ut prisen og i år skjedde det på Søndre torg i forbindelse med åpningen av valgkampen.

– Folkehøgskolen har vært flinke til å satse på kildesortering og å bruke mindre strøm. Dessuten er de tilkoblet fjernvarmeanlegget. I tillegg har det stort fokus på å lære elevene riktige holdninger i forhold til miljøvern, sier Øhren som begrunnelse for at folkehøgskolen fikk prisen.

Glad rektor

Einar Westheim som er rektor ved Ringerike folkehøgskole er stolt og fornøyd over å få prisen.

– Det at vi får prisen viser at vi gjør noe riktig. Jeg synes ikke at det er så store greiene vi gjør, men jeg synes det er mye bedre å gjøre litt enn å ikke gjøre noe i det hele tatt, sier han.

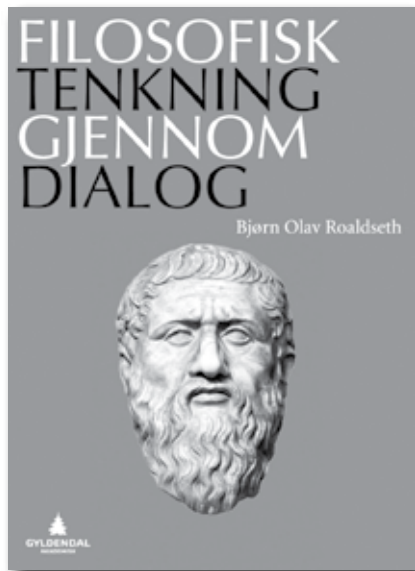
Westheim kan opplyse at det bare er fire folkehøgskoler her i landet som er miljøsertifisert det vil si at de tilfredsstiller en lang rekke krav til å være bevisst på for eksempel kilde-sortering, strømforbruk og bilbruk og at virksomheten gjør noe for å redusere sine miljøutslipp.

Ringerikes blad, 27.08.2011

Filosofisk tenkning gjennom dialog. Men er det samtaler?

I sin bok fra 2011, setter forfatteren følgende mål: ... «at leseren ikke bare skal tilegne seg kunnskap, men også oppnå forståelse for de emnene som presenteres». Dette er et relativt ambisiøst prosjekt, men som boken også delvis lykkes i å realisere.

SIGURD ØHREM, SKIRINGSSAL FOLKEHØGSKOLE

FORFATTER: BJØRN OLAV ROALDSETH
UTGIVELSEÅR: 2011
1. UTGAVE
BOKMÅL
PRIS: 298,- KR
ISBN/EAN: 9788205413924

Noen ganger glimter det til, andre ganger ruller det og går på det jevne. Hva kan være grunnen til at det blir slik? Vi må søke forklaringen i de to begrepene forståelse og samtale.

I sin almenne, hermenutiske allmenne teori om forståelse hevder Gadamer at en ikke burde snakke om hermeneutikken som metode, der vi bevisst følger skrittene i en prosedyre. Snarere er det snakk noe som skjer med oss, ett trekk ved vår væremåte vi ikke kan bevisst kontrollere. Forståelsesbegrepet dekker både forståelsen av noe som noe, (det forståtte) og den indre prosess som foregår (tilegnelsen).

Samtale på den annen side, baserer seg på en åpenhet for forståelse, dvs erkjennelsen av muligheten for at en sak forholder seg anderledes enn man først trodde. Dialog kan ses på som en slags kommunikasjonsmetode, der en bevisst legger til rette for en form, der en stadig stiller spørsmålet om hvorvidt det forholder seg slik eller slik.

Gadamer viser til Platons dialoger hvor Sokrates har som (ironisk) utgangspunkt at han ingenting vet. (utenfor dialogen).

Mange spørsmål

Bokens dialoger er iscenesatt som en trekantrelasjon der foreleseren samtaler med sine to studenter, rundt et oppgitt og delvis kjent tema, som er gjennomlest på forhånd. I tillegg har studentene enkelte samtaler på tomannshånd.

Boken stiller mange spørsmål av den retoriske typen, for eksempel selve åpningsspørsmålet: «Finnes det en god måte å arbeide med retoriske tekster på». Svaret legges i munnen på leseren, og hadde svaret vært nei, ville det fortone seg som temmelig bortkastet å lese denne boken.

«Men dialog defineres vel vanligvis som en samtale mellom to personer»? Spør Ariell foreleseren. Dette er et potensielt sett refleksivt spørsmål, der

foreleseren oppfordres til å sette spørsmålsteget ved sitt eget ståsted og form, uten at det nødvendigvis skjer fullt ut.

Det finnes også sammenliknende, overgripende kunnskapsspørsmål her, av typen: «Kan du gi noen eksempler på bruken av den dialektiske argumentasjonen i våre dager, slik at jeg sikrer meg en skikkelig forståelse»? Disse er nyttige, og her er det i tillegg faktaforhold og innhold som definerer verdien, ikke nødvendigvis den refleksive prosessen de setter i gang.

Menneskets fortapthet

Spørsmålene som stilles ser ut til å vokse i omfang og kompleksitet etter hvert som prosessen skrider fram, og det er i så fall et godt pedagogisk grep. Uansett er det først når spørsmålene beveger seg ut av det rent retoriske at det begynner å svinge. Mot slutten av boken kommer det da også virkelige interessante brokker av samtaler, slik som i aller siste kapittel, der Ariell igjen spør: «...kan menneskets natur realiseres, det vil si om mennesket får greie på sin egen natur straks blir brakt til seg selv?» Foreleseren nøler litt her, som seg hør og bør. Svaret gis i form av en redegjørelse for forholdet mellom Bultmann og Heideggers tenkning rundt menneskets fortapthet i det dagligdagse og det sanselige. Og kastes for så vidt tilbake til studenten, som vi må gjøre det i forhold til leseren av denne anmeldelsen, som nå er brakt til sin ende...

En bra bok av det, har det også blitt, med klare, tydelige stemmer.

Hva er humanisme

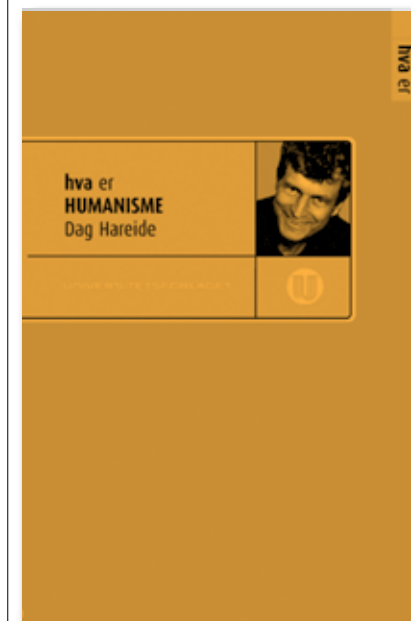
Stortinget vedtok nylig at Grunnlovens paragraf 2 skal hete: «Værdigrundlaget forbliver vor kristne og humanistiske Arv». Det er første gang at ordet humanistisk brukes i Grunnloven. Men hva menes egentlig med ordet «humanisme»? Hvor kommer humanismen fra, og hvilken betydning har den i dag?

Humanisme er et ord som har endret betydning gjennom historien. Den har en tendens til å bli viktig og tydelig når det virkelig røyner på – slik som etter 22. juli. Statsministerens ba Norge svare på terrorismen med «mer demokrati, mer åpenhet, mer humanitet». Her pekte han på tre av de seks hovedelementene som Hareide trekker fram som en definisjon på humanisme. Hareide påviser hvor sårbart og lite selvfølgelig humanismen er – i fortid, nåtid og i framtid.

Med Dag Hareides hva er HUMANISME kommer den første boka som forsøker å svare på hva humanismen kan bety som et verdigrunnlag for et

land som Norge. Den gir en oversikt over humanismen i europeisk idéhistorie fra renessansen fram til vår tid, og sammenligner med tilsvarende tanker innen konfutsiansk, muslimsk og afrikansk ubuntutenkning. Boka diskuterer videre hvordan humanismen kan forholde seg til religion, til natur og dyr og til mennesker som begynner å ligne på maskiner. Til slutt antyder forfatteren noe om anti-humanistiske krefter i Norge i dag.

«Hareides balansegang i denne boken er beundringsverdig – han lar seg ikke forlede inn i ensidigheter av noe slag», Trond Berg Eriksen, professor i idéhistorie.

TITTEL: HVA ER HUMANISME
FORLAG: UNIVERSITETSFORLAGET
FAGOMRÅDE: SAMFUNNSVITENSKAP
UTGITT: 2011
PRIS: 179,-
MÅLFORM: BM
SIDEANTALL: 160
INNBINDING: HEFTET

Street art fra New York til Norges utkant

Grytidlig en julidag setter jeg føttene på nordnorske svaberg – mellom utfordrende politisk kunst på Tranøy i Nordland. Her stiller Hamsungalleriet ut street art av den anonyme kunstneren Nobody.

TEKST OG FOTO: ØYVIND KRABBERØD

Betong og neonlys er byttet ut med midnattssol og glatt-skurte berg under høy himmel. Det er vital og fargerik kunst som er solid montert mot et massivt bakteppe; Vestfjorden og Lofotveggen. Vi finner arbeider også i galleriet og kunstneren har faktisk malt to naustvegger da han besøkte stedet, i lyse sommernetter.

Bygda Tranøy nord i Hammarøy kommune, har muligens Norges høyeste kunsttetthet per innbygger, med flere gallerier og egen skulptursti fordelt på bygdas rett over 40 fastboende.

Uteligger

Denne sommeren har gallerist Stein Thorbergsen, mannen bak Hamsungalleriet på Tranøy, slått kloa i streetartkunstneren Nobody fra New York. Nobody er blitt kalt vår tids Picasso. Han er vital og litterær, abstrakt og direkte, provoserende og antydende.

Nobody, også kjent som TMNK – The Me Nobody Knows, har levd store deler av livet som uteligger i den amerikanske metropolen. Det er en lang vei fra et liv på gata til å bli en ettertraktet kunstner.

For en som før var hjemløs, er det stort å oppleve at kunsten din tar deg med til verdens ytterkant, sa Nobody til Avis Nordland da utstillingen åpnet i juni.

Men for en kunstner som det sies knapt sover over tre timer i strekk, må det jo være passende å stille kunsten sin under en sol som aldri går ned.

Norgesbesøket fikk følelsene til å strømme på for New Yorkeren. Han skriver på bloggen sin:

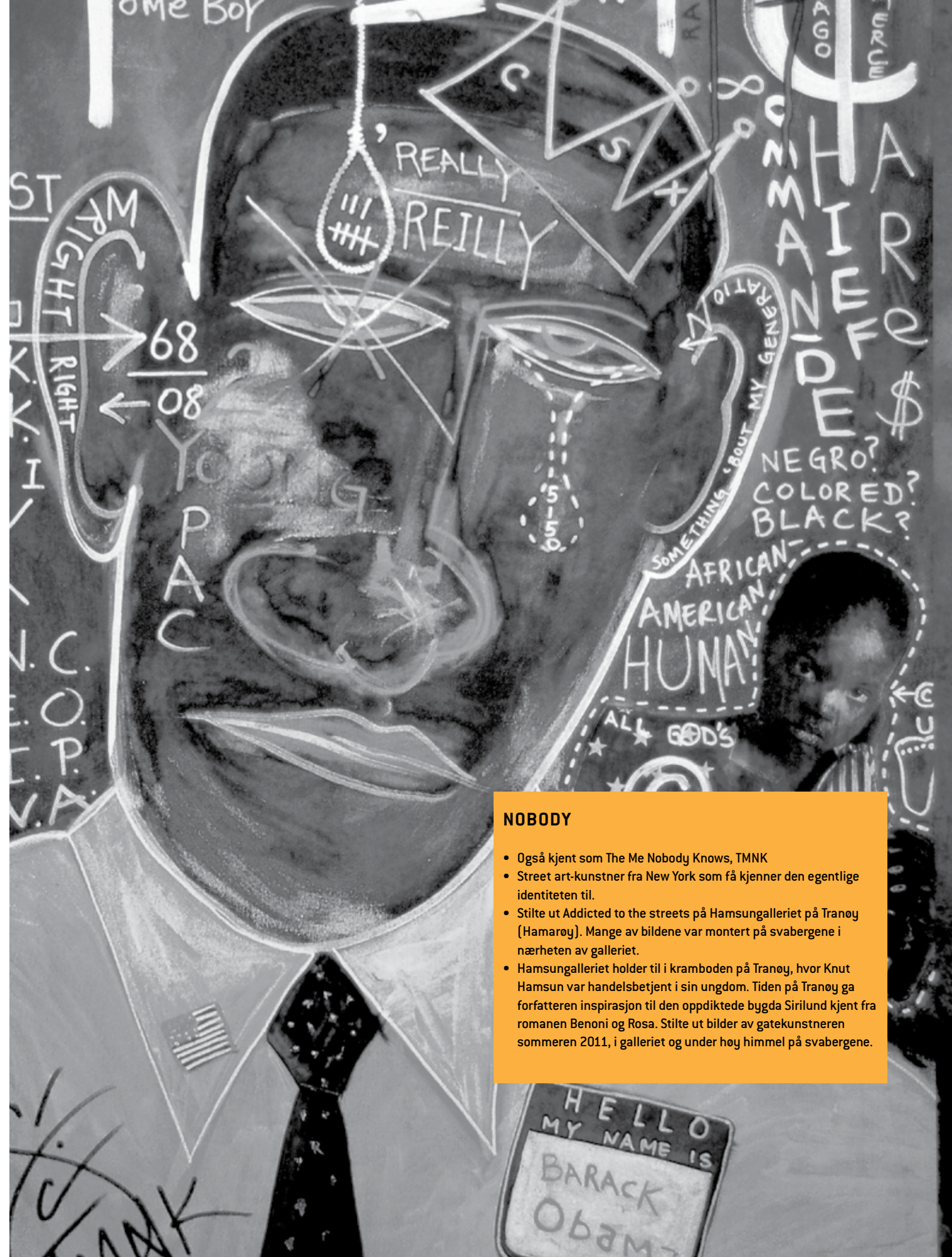
– Da jeg så kunsten min installert på dette vakre stedet kom tårene. Jeg innså at selv om ingen andre ser meg, mitt hjerte og min kunst, så ser Gud meg. Hvordan kunne ellers dette gå til, spør han.

Spontankunst

Alle Nobodys kunstverk skapes spontant og er en blanding av forskjellige teknikker; symboler, ord og figurer brukes for å gi betrakteren verktøy for tolkning. Innbakt i verkene ligger kritiske kommentarer til samtiden.

– Jeg er den uregjerlige tråden i livets store vev, som har bestemt meg for å veve i stedet for å bli vevd. Mine opprørske tusjer og spraybokser trenger ikke, og ber ikke om tillatelse, skriver han i en introduksjon til sin egen kunst.

Kunstneren stiller ut på kjente samtidsgallerier verden over, det allikevel få som kjenner hans identitet. Er det fotografer til stede snur Nobody alltid ryggen til, eller har et tørkle foran ansiktet. Det er gjennom kunsten han står fram – da blir det mindre «Se og Hør»!

NOBODY

- Også kjent som The Me Nobody Knows, TMNK
- Street art-kunstner fra New York som få kjenner den egentlige identiteten til.
- Stilte ut Addicted to the streets på Hamsungalleriet på Tranøy (Hamarøy). Mange av bildene var montert på svabergene i nærheten av galleriet.
- Hamsungalleriet holder til i kramboden på Tranøy, hvor Knut Hamsun var handelsbetjent i sin ungdom. Tiden på Tranøy ga forfatteren inspirasjon til den oppdiktete bygda Sirilund kjent fra romanen Benoni og Rosa. Stilte ut bilder av gatekunstneren sommeren 2011, i galleriet og under høy himmel på svabergene.

SIGURD FANDANGO:

ÅRETS FESTIVALUTSTILLER PÅ FOTOGRAFIETS DAG

Fotografiets dag gikk av stabelen søndag 28. august i Horten, i år med tema dokumentarfotografi. Årets festivalutstillinger var fotografen Sigurd Fandango.

AV ØYVIND KRABBERØD

Fandango er ung, 25 år, men har allerede utrettet mye. Mange vil ha lagt merke til hans klare, fargersterke fotografier fra Afrika. Reportasjeserien Afrikas tiår stod på trykk i Aftenposten rundt juletider i fjor, og Fandangos fotografier gir oss et alternativt blikk på et kontinent som ellers er kjent for mye smerte og tragedie.

Han står i dialog med en humanistisk fotografitradisjon som ikke har fokus på nød og lidelse, men på menneskehetens positive sider. Han skildrer miljø og ikke nyhetshendelser, og fotografiene hans ligner ikke de øyeblikksbildene vi er vant med i nyhetsbildet.

Fotografiene til Fandango er ikke uten humor. Han er heller ikke redd for å bruke visuelle virkemidler

som tradisjonelt hører til en annen sjanger enn 60- og 70-tallets dogmatiske svart/hvitt dokumentarfotografi. Farger og lys kan minne om det vi finner i reklamefoto. Slik fanger bildene vår oppmerksomhet og vi blir åpne for å gå inn i den historien han vil fortelle – om Afrikas voksende middelklasse, gullgravere i Ghana, kinesere som bygger det nye Kina eller frivillige som vokter USAs grense mot Mexico med våpen for å stoppe ulovlige innvandrere.

Sigurd Fandango er frilansfotograf og tilknyttet byrået Tinagent. Hans faste oppdragsgivere er D2, Aftenposten og Dagbladets Magasinet. Han har også fotografert for blant annet =Oslo.

Foto: Sigurd Fandango,
Eastern Region, Ghana, 2010

Foto: Sigurd Fandango,
Luanda, Angola, 2010

Studie- og gruppereiser

KILROY group travel er spesialister på å arrangere gruppereiser med høyt faglig innhold, og vi har mange spennende studiebesøk å anbefale.

Hva med et foredrag med en dansk journalist i **Roma**, eller et besøk i Theresienstadt konsentrasjonsleir utenfor **Praha**? I **Brussel** kan vi arrangere besøk hos Natos hovedkvarter og i **Lisboa** tar vi dere med til det danske firmaet Dyrup hvor dere får et foredrag om produksjon, markedsføring og salg. I **Berlin** kan vi blant annet arrangere bedriftsbesøk og workshop på Rittersport fabrikk.

Brussel fra kr. 3.630,-	Praha fra kr. 2.115,-
Lisboa fra kr. 3.750,-	Berlin fra kr. 3.020,-
Roma fra kr. 3.615,-	

Bestill nå for å sikre dere plasser på de mest populære reisemålene!

NB! Prisene inkl. fly fra Oslo, 4-6 overnattinger på ungdomshotell/herberge samt alle skatter og avgifter. Prisene er gyldige for grupper på min. 10 personer som reiser samlet tur retur. Prisene varierer ut fra reisedato og vi har tatt utgangspunkt i billigste periode. Vi tar forbehold om eventuelle plassproblemer som kan oppstå ved reservasjon, pris- og avgiftsendringer samt valutasingninger.

Les mer på
www.kilroygroups.com
Tel.: 23 10 23 40
groups@kilroy.no

KILROY
group travel

Folkehøgskolens egen sangbok

En fin gavebok!

A-ha og Tim Christensen, Hellbillies og Mari Boine, melodier fra Fame og Titanic, salmer og julesanger, Stakkars lille væla mi og Every Breath You Take.

Du finner både den nasjonale sangskatten og aktuell jazz, pop og rock i Norsk sangbok.

- Korarrangementer
- Kanoner
- Noter og besifring

Norsk sangbok utgis i samarbeid med Norsk Folkehøgskolelag.

Norsk Sangbok

Bestill i bokhandel eller på www.cdu.no

CAPPELEN DAMM

Inderøy har fått en ny severdighet

Torsdag 8. september ble Det vakreste huset i verden innviet på Inderøy. Huset ble bygget på Sund folkehøgskole i løpet av sommeren 2011. Når huset ble overlevert til skolen, gikk et 200 år gammelt hus fra Straumen inn i en ny fase av livet sitt.

TEKST: TORE HALTLI, FOTO: JANNE AMALIE SVIT

Utfordringen

På forsommeren 2011 fikk Sund folkehøgskole en forespørsel fra arkitektstudentene Ola Sendstad og Einar Bye: Vil dere være med å skape det vakreste huset i verden? Dette var en utfordring som var uimotståelig; selvsagt vil man være med på å skape det vakreste huset i verden. Arkitektstudentene går på Fakultetet for arkitektur og billedkunst ved NTNU, og det ble raskt klart at dette prosjektet lå i grenselandet mellom politisk aktivisme, konseptkunst og arkitektur.

Nytt liv til forlatte hus

Utgangspunktet for prosjektet var at Ola Sendstad og Einar Bye hadde registrert en rekke gamle, fraflyttede hus rundt om i Nord-Trøndelag i forbindelse med sin avgangs-

eksamen på arkitektstudiet. De var interesserte i å se på hva det var som gjorde at hus ble forlatt, hvilke tanker folk hadde om disse husene og hvorfor ingen tok vare på bygningene. De fikk se en rekke bolighus som verken kunne tas i bruk slik de var eller var bevaringsverdige. Det var hus som var blitt verdiløse i møtet med den nye tiden.

I løpet av registreringen av husene vokste det fram en idé om å gi disse husene nytt liv. De var ikke interessert i å restaurere bygningene, men heller gjenbruke materialene fra husene og skape et nytt hus hvor det gamle huset var tydelig tilstede.

Etter å ha vurdert mange forskjellige hus, valgte de seg et hus på Straumen på Inderøy. Huset var opprinnelig fra 1810, men det var dårlig vedlikeholdt, ombygd og flikket

på så mange ganger at det nå verken var beboelig, vakkert eller bevaringsverdig. Det var dette huset som skulle danne utgangspunktet for Det vakreste huset i verden.

Ideologien bak prosjektet

I et miljøperspektiv er det viktig å rette oppmerksomheten mot den uutnyttede ressursen gamle hus representerer. Gjennom å se på disse husene som en verdifull ressurs, må vi ta nye diskusjoner rundt hva det er som gjør at vi ser på enkelte ting som verdifulle, mens det er andre ting som vi ikke ser noen verdi i. Er det kvaliteter ved de gamle materialene som kan framheves, og har det gamle huset kanskje kvaliteter som nye hus og materialer ikke har? Hvordan kan gamle og nye materialer samvirke i et hus?

Gamle, fraflyttede bolighus er for mange av eierne forbundet med skam. De synes de burde tatt tak i huset, men vegrer seg for å gjøre det. Alle som har jobbet litt med gamle hus vet at det er svært arbeidskrevende å sette dem i stand. Men hva om materialene fra det gamle huset fikk nytt liv, og huset ble til noe som ikke lenger var forbundet med skam, men tvert i mot var noe de var stolte over?

Rive det gamle og bygge det nye huset

Ola Sendstad og Einar Bye ville prøve å gjøre arkitektoniske inngrep som framhevet kvalitetene med de gamle materialene, men før de kunne gjøre det så måtte det gamle huset rives. Dette ble gjort planke for planke, bjelke for bjelke. Alle materialene som de skulle bruke ble merket slik at det skulle kunne bygges opp igjen på nytt i en ny sammenheng. Svært

mye av materialene var råtne og ubrukelige, men det var nok brukbare materialer til at byggeprosessen på Sund folkehøgskole etter hvert kunne starte.

I løpet av et par måneder gjenoppsto det gamle, ubeboelige huset fra Straumen i ny drakt på Sund folkehøgskole. Arkitektstudentene har jobbet hele sommeren med å tilpasse materialer fra det gamle huset, lære seg gamle håndverksteknikker, tenke ut løsninger når uventede problemer oppsto og designe et nytt hus.

Det vakreste huset i verden

Nå står Det vakreste huset i verden på Sund folkehøgskole. Det er et hus hvor 200 år gamle trebjelker møter Leca-blokker og moderne vinduer. Arkitekturen er både nytenkende og tradisjonell – det er et hus hvor de moderne materialene framhever og bevarer kvalitetene til materialene fra det gamle huset.

Huset er en inspirasjon for alle som vil tenke nytt rundt hvordan det gamle kan møte det nye, hvordan det verdiløse kan omskapes til noe verdifullt eller vil fundere rundt hva det er som gjør at vi gir noe verdi. Det utfordrer oss til å ha samtaler rundt skjønnhet og hvordan gammelt kan møte nytt. Huset skaper refleksjonsrom og har et pedagogisk potensiale som vi på folkehøgskolen gleder oss til å ta tak i.

Mest av alt viser Det vakreste huset i verden oss at det gamle huset på Straumen, som alle trodde ikke hadde noe å gjøre i den nye tiden, hadde kvaliteter som også framtiden har bruk for.

Per Warming til minne

AV ARILD MIKKELSEN OG DAG WOLLEBÆK

Meldinga kom brått og utan førehandsvarsel: Trubaduren, hjartemennesket, entusiasten, idealisten, folkeopplysaren og folkehøgskolemennesket Per Warming er død. Kroppen sa plutsleg og uventa stopp i september. Per vart 67 år.

Per er død. Syng! Dette var overskrifta på eit minneord av svenske Tord Björk gjengitt på den danske nettavisa Modkraft.dk. Og rundt omkring på

frilynte og kristelege folkehøgskolar i Norge gjorde han nettopp dette. Per sang. Mange stader var han år etter år.

Men han gjorde mykje meir enn å synge. Han utfordra og provoserte. Han utfordra oss som arbeidde i skole-slaget, og han utfordra elevane. Kva skjer, kvifor skjer det og korleis bør det skje – og kva med deg? Engasjementet hans var enormt. Og han kjente seg litt trist over den utviklinga han såg i sitt kjære Norden. Slik han såg det, gjekk også folkerørslene og folkehøgskolane i ei retning av individualisme og nyliberalisme. Men han gav seg aldri. I dag heiter det vel i nytale at han var «dedikert». Folke-opplysning og folkehøgskole var for han ein kamp for likeverd og likskap. For både Loke og Tor.

Tar vi ryddesjau på skolane våre, er det ganske sikkert at mange vil finne nokre 16 siders hefter med songar, kanskje med «Folkehøjskole der swinger» som ein tekst på framsida. Og blar du gjennom heftet, vil du bli slått av breidda i utvalet. Det varierer litt, men ofte vil du finne du Bjørn Afzelius, Petter Dass, Elvis Presley, Bjørnstjerne Bjørnson, Kim Larsen, Halvdan Sivertsen, The Beatles. Og ikkje minst Grundtvig og Bob Dylan. «The times they are a-changing» var alltid med. Det siste var nok eit program for Per Warming.

At Mikael Wiehe og Jan Hammarlund alltid var svært viktige for Per, er heller ingen løyndom.

Per forandra seg gjennom tiåra, men var samtidig var engasjementet uforandra. Første gong han gjorde sin entre i norsk folkehøgskole var han forstander på en liten dansk folkehøjskole og stod nærmast fram som «gamalgrundtvig-ianer». Ånd og kropp var like viktig. Det levande ordet var ikkje minst representert ved trusvedkjenninga. Den vart framført kvar dag av forstandaren. Men var han ikkje politisk svært radikal? Jo, men han såg ingen motsetnad mellom heilaganden, folkeanden og kampen for rettferd.

Tvert om. Er vi ikkje fylt av ånd, når vi heller ikkje måla våre. Han hadde nok sans for pinseunderet. Han ville vera med og kommunisere ein bodskap og gjera det så enkelt at alle kunne forstå. Og norrøne myter brukte han gjerne som utgangspunkt for ein bodskap.

Eit døme på dette er finn vi i debattboka om Grundtvigs vitskapssyn, «Fremtidens videnskab». Per var redaktør og skreiv også ein lang artikkel med utgangspunkt i motset-ninga mellom Loke og Tor. Loke måtte også ha sin rett. Her drar Per sitt kjente tema: forsvar og kamp for retten til alle undertrykte.

Etter kvart vart han enda meir radikal og systemkritisk. Utviklinga i Danmark med Dansk Folkeparti som mektig aktør, var direkte motbydeleg for han. Han ville sikkert ha nikka fornøgd til valet til Folketinget nå nyleg. Enhedslisten stod han nær.

I årevis reiste Per i nordisk folkehøgskole med song-hefta og utfordringane sine. Mange skolar i Norge tok i mot han. Og mange gode samtalar vart det

I dei siste åra vart scena til Per utvida. Han oppdaga for alvor den russiske gitarpoesien med sine grovkorna, humoristiske – og alvorlege tekstar. Ikkje minst Vladimir Vysotskij. Og omsettingane til dansk var slåande. Over 70 av Vysotskijs tekstar står med Per Warming som dansk tolkar.

Han arbeidde intenst for å gjera song og viser til politiske reiskap. «Laboratorium for politiske viser» var eit tiltak han stod bak. Det vart stifta som ein del av Dan-marks sosiale forum i 2004. Den siste gongen vi var inne på heimesida deira såg vi at dei inviterte alle til å koma på minnearrangement 23. oktober – for Per Warming.

Songhefta til Per er nemnde. Men som mange veit har han mange bøker på samvitet. Ofte ei samanblanding av essays og songar. Fleire av dei kan de få tak på NF-kon-toret, t.d. «Modstand og myter» og «Menneskelighed i markedets tid».

Og så må vi hugse at det var Per Warming som introdu-serte Grundtvigs Marieviser med Taubemelodien – og den som ennå ikkje har blitt kjent med «Forelskelsessang» i songboka vår, får slå opp. Her finst eit folkehøgskole-program av Jens Rosendal som Per har sett melodi til.

Per Warming er borte nå. Det er svært mange som hugsar han i norsk folkehøgskole. Mange vart glad i han, somme vart provosert av han – somme vart baa delar. Men ingen var likegyldig overfor han.

Til minne om Jarle Harald Ryggetangen

FOTO: HILDE GRYMYR

Jarle Harald Ryggetangen døde 17.04–2011 av et akutt hjerte-infarkt. For personalet og elever ved Idrettsskolen Numedal folkehøgskole kom dette som et sjokk. Vår musikk lærer, dyktige folkehøgskolelærer og medmennesket Jarle var gått bort i en alder av 57 år.

Jarle kom til Idrettsskolen høsten 2000 som musikk-lærer med muligheter for tilleggstimmer i friluftsliv.

Som musikk lærer var han i sitt ess. Med utdanning fra Musikkonservatoriet i Bergen innen Kirkemusikk. Profesjonell musiker i diverse band ,som Kongsberg Stor-band Jazzrock ensemblet , «Synnøve Finden Band», Neil Young band, Latinjazzband, og Tiger Lily & the Candy Lion. Utøvende og omreisende musiker og repetitør. Han behersket alle mulige sjangere innen musikk fra klassisk til kirkemusikk ,via jazzrock, og til ungdommens egen beat. Han ga av egen kunnskap og erfaring fra et vidt repertoar. Vi som har jobbet sammen med Jarle i disse årene har sett mange elever bryte egne barrierer for hva som er mulig. Som nyfødte popstjerner har de stått på scenen spilt og sunget sine sanger, med en solid trygghet og motor i kulissene, som med pedagogisk og menneskelig kløkt klarte å trykke på knapper i eleven, som utløste de skapende kreftene og selv tilliten. Jarle så eleven, så potensialet som lå der, og jobbet pedagogisk med å forløse det. Uten store fakter, eller ord. Han bare gjorde. Aller best likte han seg når ban-det i slutten av året var selvgående. Da han bare kunne være til stede, som den solide bunnstokken i laftet. Jarle fremhevet aldri seg selv, men han lagde mulighetene for at andre skulle få stå fram. I elleve år fikk Jarle prege elever i musikkforståelse, og det er ikke få elever som stolte har gått ut av folkehøgskolen med en selvinnsplilt cd. Musikk gir farge til hverdagen, og Jarle har virkelig farget en himmel over Idrettsskolens hverdag

Jarle var brennende opptatt av verkstedsfagene ved Idrettsskolen. At ungdom på en Idrettsfolkehøgskole skulle få utvikle estetiske og kreative sider ved seg selv; var for Jarle et bærende fundament i folkehøgskolens mål om allmenndanning.

Men Jarle viste seg å ha mange kunnskaper og ferdigheter ut over musikken. Han var slett ikke borte for idrett eller friluftsliv. Med kompetanse og erfaring som handglider-instruktør gjennom 12 år, og med deltagelse i internasjonale og nasjonale seil regattaer, var det Jarle som på skoletur til La Santa, ga av sine erfaringer når elever skulle knekke koden for framdrift på et seilbrett.

Når Linje X skulle på Kiting på fjellet var Jarle på hugget med oppdateringer om termikken, og ga gode råd for hvor og når vinden er samarbeidsvillig for å få fart på ski og kite.

På friluftslivsturer med munnspill, mandolin, og bikkja fikk elever en solid innføring i norsk friluftslivs-tradisjon og kultur. Der trivsel var målet. Ingenting er bedre en klar november kveld å lære bort om stjerner, planeter, – og filosofere litt om livet her, og kanskje det er noe der ute også, eller hva med liv etter døden!! Jarle hadde sin livstro, men var aldri påtrengende. Han var alltid med på elevers tankesprang og ga gode innspill til videre refleksjon. Sånn var han i pedagogikken, og i samtalen med personalet. Han ordla seg og gjorde ting på en måte som fikk andre til å tenke videre på egen praksis, eller standpunkt.

Jarle engasjerte seg i fagforeningsarbeid, som tillits-valgt på skolen og som nestleder i D6 av Norsk folkehøg-skolelag. Et verv han hadde i mange år. Dette var et verv han prioriterte høyt. Han deltok alltid på tillitsvalgtkurs, og på møtene i D6. Han var en god representant for Norsk Folkehøgskolelag på arbeidsplassen.

Idrettsskolen Numedal folkehøgskole har mista en kjær og verdsatt kollega. Folkehøgskolebevegelsen har mista en sjel som brant for danning og utvikling av selvverdet til unge mennesker.

Det er fortsatt vanskelig å forstå at Jarle ikke er med oss. Vi venter å se det lure smilet, glimtet i øyet og høre den tørre kommentaren i arbeidsfellesskapet.

Jarle møtte elevene hvert år med en morgensamling han kalte; «Ja det hadde vært moro klubben», og om at vi ikke måtte bli medlemmer der, men gripe mulighetene i det dagen byr på. Ta sjansen, prioritere det vi har lyst til å oppleve og gjøre. En liten trøst i tapet av en høyt respekt-ert, verdsatt og elsket kollega og lærer, har det vært å vite at Jarle selv levde etter mottoet – Grip dagen.

Jarle. Du er dypt savnet.

Sølvi Pettersen.

Rektor Idrettsskolen Numedal folkehøgskole

PROGRAMKOMITÉ NEDSATT

Styret i NF har nedsatt programkomité som skal vurdere og evt. komme med forslag til nytt prinsipp- og handlingsprogram til landsmøtet i 2013. Komiteen består av Rektor Terje Heggnes, Seljord folkehøgskule, lektor Kristin Bjørke, Sund folkehøgskule, inspektør Einar Oppsvik, Møre folkehøgskule og kontorleder Ingjerde de Graaff, Romerike folkehøgskule. Styreleder Øyvind Brandt vil fungere som sekretær for gruppen. Styret ber arbeidsgruppen legge opp til en bred drøfting i hele organisasjonen f. eks. på junimøtet neste år.

EKSISTENSIELLE OG RELIGIØSE SPØRSMÅL I FRILYNT FOLKEHØGSKOLE

NF legger opp til et forløp der vi ønsker å sette fokus på hva og hvordan eksistensielle og religiøse spørsmål blir behandlet eller kan behandles i frilynt folkehøgskole. Bakgrunnen er dels Arild Mikkelsens kapittel i «Med livet som pensum» og den debatt som har kommet i kjølvannet av dette, dels sommerens tragedie men helst den generelle utviklingen vi kanskje ser i unges behov og orienteringer i slike spørsmål. Forløpet starter med et formiddagsseminar på rektorforum tirsdag 15. november i Drammen. Professor i filosofi Finn Thorbjørn Hansen fra Danmarks Pedagogiske Højskole vil holde et innledende foredrag med tittelen «Når undervisning er at vise underet – hvorfor undren rammer hjertet uten at skade det». Deretter legges det opp til panelsamtale med Arild Mikkelsen, Benedicte Hambro, Guro H. Helskog og Dag Hareide i panelet.

I løpet av vinteren 2012 tar vi mål av oss å gjennomføre en dialogkonferanse etter lekfolkskonferansesmodellens metodikk, der inntil 20 elever og lærere fra frilynte folkehøgskoler i løpet av en liten uke skal komme frem til hva de vil anbefale folkehøgskolene å gjøre. Dette forslaget legges så frem for junimøtet på Seljord folkehøgskule til debatt. Over neste sommer vil Folkehøgskolen etter planen komme ut med et temanummer om emnet.

SPENNENDE OG VARIERT REKTORFORUM I DRAMMEN

Hvert år i november arrangerer If og NF rektorforum for rektorene i de frilynte folkehøgskolene. Så også i år. Årets rektorforum innledes med et innlegg av Fredrik Gierløff, medredaktør i Minerva, om «Trollene sprekker ikke». Hans innlegg i Aftenposten 2. oktober om hvordan mer opplysning ikke nødvendigvis fører til avspenning og demokrati, har vakt debatt, bl.a. i NRK P2. Etter Gierløff er det årsmøte i IF.

Dagen etter starter med temaet eksistensielle og religiøse spørsmål i frilynt folkehøgskole. Etter en økt med «Del og stjel» (en idé vi har lånt fra inspektørmøtet), vil Dag Hareide, rektor på Nansenskolen, foredra over sin rykende ferske bok «Hva er humanisme». Sviskeprinsene, et akustisk femmannsband fra Tønsberg, får lov å avslutte dagen.

Siste dagen blir det fokus på rektors arbeidsvilkår og lønnsfastsettelse, samt andre ledelsesspørsmål for rektor. Som punktum skal vi høre foredraget «Hva er tid?» av professor Truls Wøller. Rektorforum avholdes i dagene mandag 14. til onsdag 16. november på Rica Park Hotell i Drammen.

MODERNISERING OG DEMOKRATI

Modernisering og demokrati er arbeidstittelen det nye styret i NF har satt på sitt arbeid i perioden frem til landsmøtet i 2013. På styremøtet 25. og 26. september identifiserte styret åtte punkter det skal settes et spesielt fokus på. Modernisering går på å se på NF-organisasjonen på alle nivå, samt å etablere en moderne kommunikasjon både innad og utover. Det er også et behov for å jobbe med likestilling i ledende stillinger i folkehøgskolen.

Etter en tid hvor vi har fokusert på dannelses og gjennomført 3D-veiledning med til dels fokus på personlige dimensjoner og fag og karriereveiledning, ønsker styret nå å sette fokus på folkehøgskolens demokratiske dimensjoner. Både den digitale revolusjonen, stemmesvikt ved valg, den såkalte arabiske demokratirevolusjonen, protestbølgen i kjølvannet av den økonomiske krisen, miljøutfordrin-

ger, sommerens hendelser i Norge og det at vi nærmer oss 200-årsjubileet for vår grunnlov, er bare noen av de mange grunnene til å fokusere på demokratisk dannelses fremover. Styret vil konkretisere dette arbeidet i de kommende styremøtene.

De åtte fokuspunktene styret har identifisert er:

- Organisasjonen NF: gjennomgang og eventuelt forslag til endringer (være i gang)
- Kommunikasjonsstrategi og -plan (være ferdig)
- Rekruttering av nye medlemmer og tillitsvalgte (være ferdig)
- Folkehøgskolen (bladet): ambisjoner og ressursbruk (være ferdig)
- Likestillingstiltak i rekruttering til ledende posisjoner i folkehøgskolen (være i gang)
- Demokrati (være i gang)
- Særavtalen fra 2013 (være ferdig)
- Forskning videre (være i gang)
- Det skal bli spennende å jobbe med, og spennende å se hvordan dette har gått på landsmøtet 2012.

JUNIMØTET OG KURS FOR PRAKTISK PERSONALE PÅ SELJORD FOLKEHØGSKULE I 2012.

Neste år blir det igjen junimøte, da det ikke er landsmøte. Styret i NF har vedtatt at junimøtet og det årlige kurset for praktisk personale legges samtidig og samme sted, nemlig Seljord Folkehøgskule i dagene 4. – 7. juni. Å legge de to arrangementene samme sted til samme tid gir noen muligheter for å kunne trekke på større navn i noen felles foredrag og i kulturelle innslag.

Seljord folkehøgskule har god kapasitet og nesten utelukkende enerom. Skolen var 40 år i fjor, og store deler av den har blitt pusset opp. Den ligger flott til rett over Seljord i vakker Telemarksnatur. Rektor Terje Heggernes og hans stab lover minnerike dager. Så da er det bare å blinke ut datoene i kalenderen.

UTROP

Informasjonskontoret for folkehøgskolen har sammen med Informasjonskontor for kristen folkehøgskole inngått en avtale med avisen Utrop. Avtalen gir folkehøgskoler med journalistlinjer mulighet til å skrive for Utrop og vi får også billigere annonser og abonnementer. Alle folkehøgskoler oppfordres til å kjøpe inn ett eller flere skoleabonnementer slik at elevene kan lese Utrop.

Utrop er Norges eneste avis som henvender seg til det flerkulturelle miljøet og dermed en viktig samarbeidspartner for folkehøgskolene. Bilag i Aftenposten, Bergens Tidende og Adresseavisen. Vi har også påbegynt arbeidet med bilaget til Aftenposten, Bergens Tidende og Adresseavisen. Alle skolene har mottatt en oppfordring om å sende inn forslag til saker til bilaget. Det er også sendt ut informasjon om annonsepriser.

Bilaget har svært høy oppmerksomhet blant leserne – spesielt blant de yngste leserne og blant dem som er i foreldrenes aldersgruppe. I fjor annonserte 65 av 78 folkehøgskoler i bilaget. Noen valgte små annonser, andre litt større. Enkelte skoler gikk sammen i spennende annonsesamarbeider for å markere regionen de ligger i.

FOLKEHØGSKOLEKATALOGEN

Folkehøgskolekatalogen sendes i disse dager i trykken med justert design og QR-koder på hver skoleside. QR-koder er disse små, svart-hvite firkantene som dukker opp overalt disse dager. De gir deg mulighet til å komme direkte inn på en hjemmeside, i dette tilfelle den enkelte folkehøgskolen, via mobiltelefonen.

Folkehøgskolekatalogen sendes ut til alle videregående skoler og blir brukt på messene på nyåret.

ENDRINGER PÅ NETTSIDENE

I forkant av utsendelse av ny folkehøgskolekatalog har vi justert www.folkehogskole.no. Søkefeltene har blitt helt endret, skolene har fått mulighet til å legge ut flere bilder på sine sider og tekstene har blitt justert. Tilbakemeldingene har foreløpig vært svært positive og vi håper dette skal gjøre det enda enklere for potensielle elever å finne fram til akkurat riktig skole og kurs.

DORTE BIRCH

PUF – høsten 2011

LARS SIGVE MELING

Kurs for nyansatte i folkehøgskolen.

Kurset på Nansens skolen ble en suksess i følge den evaluering vi har fått del i. Totalvurdering av kurset fikk hele 5,6 poeng av 6,0 mulige – ut over det havnet samtlige foredrag, aktiviteter og verkstedsgrupper på 5- tallet. Kun besøket på «De utenkte tankers tårn» havnet på 4- tallet. Også lokalitetene fikk bra score og vi tar sikte på at nytt kurs blir samme sted andre uken i august neste år.

Oppfølgingskurs for nyansatte.

Vi arrangerer oppfølgingskurs for nyansatte på Sanner Hotell 12. og 13. januar. Her vil erfaringsgruppene møtes og presentere og få tilbakemelding på sine prosjekter. De av deltakerne som ikke var med i erfaringsgruppen, vil få andre utfordringer. Litt «påfyll» blir det også tid til av førstelektor ved Høgskolen i Akershus, Kjartan Kversøy. Hans innspill er: «Hvordan få en gruppe til å fungere» og «Konfliktbehandling»

Kursdag om selvevaluering

I samarbeid med NKF arrangeres det et dagseminar i Oslo 24. november. Selvevalueringen er en meget viktig prosess. Siden 2003 har skolene etablert rutiner rundt arbeidet med selvevalueringen. Nå er tiden inne til å se hvordan dette fungerer og ikke minst hva vi kan lære av hverandre. Høgskolelektor Bjørg Herberg Gloppen gjennomførte i vår en spørreundersøkelse omkring dette arbeidet og hele 56 skoler svarte. Hun vil legge fram en foreløpig oversikt over en del funn. Vi ønsker å komme videre med denne evalueringen

prosessen og gjør det til en viktig brikke i et helhetlig pedagogisk utviklingsarbeid ute på skolene. Program for kursdagen finner du på NKF's nettside: www.folkehogskole.no/nkf. Her finner du også påmeldingsskjema.

Metode-innsamling/ Metode-bank/ Metodejamming

Benedicte Hambro er tilsatt i 10% stilling av PUF fra 1. august 2011 til 31. juli 2012. Oppdraget går ut på å samle ideer, metoder, opplegg ute på skolene og samle dette til en «Metodebank». Denne skal gjøres tilgjengelig for alle skolene og vil kunne være til stor hjelp ikke minst for det pedagogiske personalet. I første omgang vil dette bli samlet i et hefte, eventuelt i bokform, med mulighet for å hente disse ned fra nettet. Senere ser vi for oss at skolene kan gå inn og oppdatere «Metodebanken» selv. Vi håper alle skolene stiller opp og bidrar her, slik at vi får en fyldig og ikke minst nyttig metodebank for frilynt folkehøgskole. Det innsamlede materialet vil kunne nyttes som grunnlag for en samling høsten 2012.

Undersøkelse omkring bruk av stipendiater

NKF har gjort et viktig arbeid på dette området og PUF har nå tatt initiativ til en undersøkelse på våre skoler. Til nå har ca 25 skoler svart på undersøkelsen. Meningen med dette arbeidet er å lage noen gode, trygge retningslinjer for bruk av stipendiater på skolene våre og luke bort eventuelle gråsoner og usikkerhet rundt denne aktiviteten.

Folkehøgskolereisen – oss og de andre?

– Internasjonalt utvalg (IU) i folkehøgskolen arrangerer vårt årlige internasjonale seminar 24–25. november i Melsomvik. Årets tema er «Folkehøgskolereisen – oss og de andre?» hvor vi retter fokuset på de mange linjeturene folkehøgskolene har til land i Sør. Det blir to spennende og innholdsrike dager hvor både ansatte og elever i folkehøgskolen er invitert.

TEKST: AV BRITA PHUTHI

Magnumfotograf Jonas Bendiksen kommer.

ofte nye perspektiver på verden, men hva tar elever og lærere med seg tilbake av fortellinger og bilder, og hva formidles til andre i Norge?

Historier om livet i Sør

På første dagen av seminaret skal vi fokusere på hvilke etiske ansvar vi har både på reisen og når vi er hjemme igjen og ønsker å formidle det vi har opplevd. Året på folkehøgskolen er et år hvor man får lære mye om seg selv og andre, og man blir utfordret på mange områder. En utfordring for skolen og lærerne er å velge ut hva elevene får oppleve på reisen og hvordan disse opplevelsene er med på å forme elevene. Videre er det interessant å se hvilke opplevelser og fortellinger elever og lærere tar med seg tilbake til Norge og hva som formidles til andre, enten gjennom samtaler eller på informasjonsturné. Er vi med på å reprodusere stereotypiske historier om land i Sør og skillet mellom oss/de andre, eller er vi bevisst på hvilke fortellinger vi tar med oss tilbake med tanke på å bedre Nord/Sør-forhold og forståelse? Deltakerne vil blant annet bli utfordret på dette og deres tanker rundt folkehøgskolereisen når vi inviterer til en workshop med fokus på

«reisens pedagogikk», som er et samarbeid mellom IU og NFK. Som et eksempel på hvordan man kan holde et foredrag om det man lærer og opplever på linjeturen, skal tidligere elever fra regnskoglinja ved Sund folkehøgskole vise sitt bidrag på formiddagen dag to.

Å fortelle med bilder

Når folkehøgskolelinjer reiser på utenlandstur tas det mange bilder og film. Her fotograferes alt fra klassen på tur og vakker natur, til mennesker – både fattige og rike. Hvordan velger vi fotoutsnittet, og hva med alle de motivene vi ikke velger å fotografere? Fredag før seminaret avsluttes er vi så heldige å få besøk av fotograf Jonas Bendiksen. Han begynte å ta bilder fra han var tenåring og var den første norske og nordiske fotografen som ble medlem av det prestisjetunge fotobyrået Magnum. Bendiksen har reist mye som fotograf og er opptatt av hvilke historier bildene forteller, noe som har resultert i to bøker; Satellites (2006) og The Places We Live (2008). Det siste prosjektet ble også stilt ut ved Nobels fredssenter i 2008/09. Bendiksen vil utfordre oss på det å fortelle med bilder uten å skape avstander mellom mennesker.

Internasjonalt Utvalg ønsker med dette internasjonale seminaret å utfordre ansatte og elever i folkehøgskolen på hvorfor vi reiser, hva vi velger å oppleve og ikke minst hva vi formidler tilbake i Norge, sett i et globalt perspektiv. Hvordan kan folkehøgskolereisen bidra til et mer nyansert bilde av land i Sør?

Seminaret er rett rundt hjørnet og vi håper at så mange som mulig kan delta, men husk å melde deg på til undertegnede innen 17. november – og følg med på nettsidene for oppdateringer i programmet.

Vel møtt!

Forslag til statsbudsjett 2012 – kap 253

AV ODD ARILD NETLAND, FOLKEHØGSKOLERÅDET

På bakgrunn av forslag til statsbudsjett for 2012 skriver Folkehøgskolerådet i brev til Stortingets KUF-komité følgende:

Folkehøgskolerådet viser til regjeringens forslag til statsbudsjett for 2012. Forslaget viser i kap. 253 Folkehøgskolar en samlet post på kr. 685 582 000.

Vi har kontrollsikret våre egne utregninger på bakgrunn av en generell kostnadsjustering på 3,1 % og en elevtallsutvikling for tilskuddsperioden på 243,4 elever høyere enn i 2011.

Grunnen til at vi legger disse to premissene til grunn for utregningen er Stortingets uttalelse i Innstilling. O. nr. 85 – 2001-2002 hvor det heter:

«Årleg justering må finne stad på grunnlag av elevtalsutvikling og generell kostnadsutvikling. Komiteen meiner det er viktig at finansieringssytemet er forutseieleg for skolane».

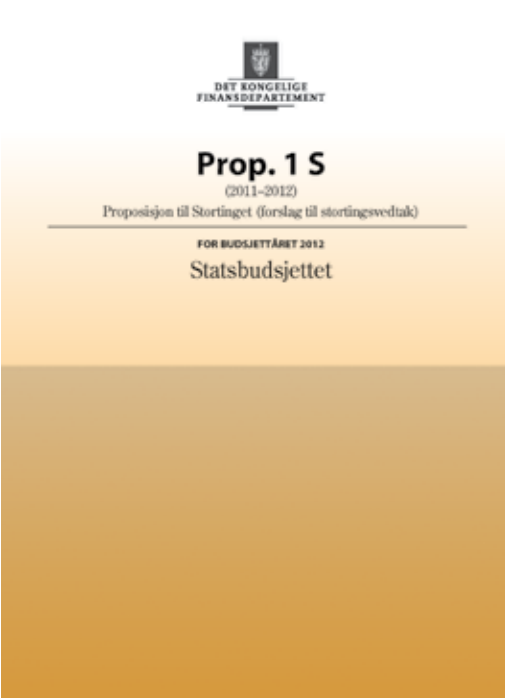
Denne innstillingen stemte alle partiene i dagens regjering for. Del to av innstillingen er oppfylt og det er bra! Derimot har regjeringen valgt å se bort fra det første leddet elevtalsutviklingen. Økningen på 243,4 flere tilskuddselever har ikke ført til et høyere tilskudd. Folkehøgskolerådets utregninger viser at skolene, hvis budsjettforslaget blir stående, **får 13 747 913 kroner mindre enn forventet**. Dette er alvorlig! Skoleslagets popularitet blir også dets svøpe når ikke regjeringen øker bevilgningen i tråd med elevtallsutviklingen. Spesielt vanskelig blir det for skolene når elevtallet per 1. oktober 2012 er 140 høyere enn i 2011. Flere folkehøgskoler trenger sårt ytterligere elevplasser og ikke en reduksjon!

Folkehøgskolerådet mener at skoleslaget kan forvente at politikerne står ved sine stemmegivninger. Så langt har ikke Stortinget vedtatt noe annet vedrørende tilskuddet til folkehøgskolene enn forannevnte innstilling som lå til grunn for ny lov for folkehøgskolen i 2002.

Det er derfor ikke underlig at vi forventer at hele tilskuddet er i tråd med det Stortinget selv har vedtatt! I forslag til budsjett for 2011 skrev regjeringen at de hadde foretatt et kutt på snaut 6 mill, dette ble ført inn igjen av Stortingets flertall i endelig budsjett.

Regjeringen satser på tiltak for å motivere for fullføring av videregående skole – Ny GIV, og det er bra! Nå viser undersøkelser at rundt 1/3 av folkehøgskoleelevene på langkurs ikke har fullført videregående skole. I 2011 var regjeringens satsning på dette arbeidet tilgodesett med 175 millioner og i 2012 foreslås det bevilget ytterligere 15 mill. Folkehøgskolene har svært gode erfaringer med motivasjon for ny læring for denne tredjedelen av elevene. Dette arbeidet har ikke krevd ekstra midler av myndighetene. Derfor blir det også i lys av dette underlig med ett kutt på snaut 14 millioner kroner i forslag til budsjett! Kuttet kan ramme de som trenger folkehøgskoletilbudet best, mest.

Avslutningsvis vil vi igjen peke på at tre søkere om opprettelse av nye folkehøgskoler heller ikke i dette forslaget til nytt statsbudsjett har fått positivt svar. Kristiansand folkehøgskole har søkt siden 2003. Søknadene innebærer fokusering på elever som av en eller annen grunn faller utenom det videregående skoleløp. En folkehøgskoleplass koster det offentlige i 2011 i underkant av 89 000 kroner.

Støtteannonser til Folkehøgskolen

AGDER FOLKEHØGSKOLE

4640 Søgne
Tlf.: 38 16 82 00 – Fax: 38 16 82 01
Rektor: Reidar Nilsen
www.agder.fhs.no

ARBEIDERBEVEGELSENS FOLKEHØGSKOLE, RINGSAKER

2390 Moelv
Tlf.: 62 35 73 70 – Fax.: 62 35 73 99
Rektor: Ola Bergum
www.afr.fhs.no

BUSKERUD FOLKEHØGSKOLE

3322 Darbu
Tlf.: 31 90 96 90 – Fax.: 32 75 04 80
Rektor: Trygve Agdestein Vinje
www.buskerud.fhs.no

BØMLO FOLKEHØGSKOLE

5437 Finnås
Tlf.: 53 42 56 50 – Fax.: 53 42 56 51
Rektor: Magne Grøneng Flokenes
www.bomlo.fhs.no

ELVERUM FOLKEHØGSKOLE

2408 Elverum
Tlf.: 62 43 52 00 – Fax.: 62 43 52 01
Rektor: Åsmund Mjelva
www.elverumfhs.no

FANA FOLKEHØGSKOLE

5259 Hjellesstad-Bergen
Tlf.: 55 52 63 60 – Fax.: 55 52 63 61
Rektor: Dagfinn Enggen
www.fana.fhs.no

FJORDANE FOLKEHØGSKOLE

Boks 130, 6771 Nordfjordeid
Tlf.: 57 88 98 80 – Fax.: 57 86 16 30
Rektor: Arne Hagen
www.fjordane.fhs.no

FOLLO FOLKEHØGSKOLE

1540 Vestby
Tlf.: 64 98 30 50 – Fax.: 64 98 30 60
Rektor: Magnar Osland
www.follo.fhs.no

FOSEN FOLKEHØGSKOLE

7100 Rissa
Tlf.: 73 85 85 85 – Fax.: 73 85 85 86
Rektor: Wiggo Sten Larsen
www.fosen.fhs.no

HADELAND FOLKEHØGSKOLE

2760 Brandbu
Tlf.: 61 33 96 00 – Fax.: 61 33 96 01
Rektor: Tor Kristen Grindaker
www.vofos.no

HALLINGDAL FOLKEHØGSKOLE

3550 Gol
Tlf.: 32 07 96 70 – Fax.: 32 07 96 71
Rektor: Terje Leren
www.hallingdal.fhs.no

HARDANGER FOLKEHØGSKOLE

5781 Lofthus
Tlf.: 53 67 14 00 – Fax.: 53 67 14 01
Rektor: Trond Instebø
www.hardanger.fhs.no

IDRETTSSKOLEN – NUMEDAL FOLKEHØGSKOLE

3626 Rollag
Tlf.: 31 02 38 00 – Fax.: 31 02 38 19
Rektor: Sølvi Pettersen
www.idrettsskolen.com
JÆREN FOLKEHØGSKULE
4352 Kleppe
Tlf.: 51 78 51 00 – Fax.: 51 78 85 01
Rektor: Dag Folkvord
www.jarenfhs.no

KARMØY FOLKEHØGSKULE

4291 Kopervik
Tlf.: 52 84 61 60 – Fax.: 52 84 61 61
Rektor: Kjell Arne Medhaug
www.karmoy.fhs.no

LOFOTEN FOLKEHØGSKOLE

8310 Kabelvåg
Tlf.: 76 06 98 80 – Fax.: 76 06 98 81
Rektor: Brynjar Tollefsen
www.lofoten.fhs.no

MANGER FOLKEHØGSKULE

5936 Manger
Tlf.: 56 34 80 70 – Fax.: 56 34 80 71
Rektor: Geir Rydland
www.manger.fhs.no

MØRE FOLKEHØGSKULE

6151 Ørsta
Tlf.: 70 04 19 99 – Fax.: 70 04 19 98
Rektor: Odd Arve Steinvåg
www.more.fhs.no

NAMDALS FOLKEHØGSKOLE

7870 Grong
Tlf.: 74 33 20 00 – Fax.: 74 33 18 99
Rektor: Bjørn Olav Nicolaisen
www.namdals.fhs.no

NANSENSKOLEN

2609 Lillehammer
Tlf.: 61 26 54 00 – Fax.: 61 26 54 40
Rektor: Dag Hareide
www.nansenskolen.no

NORDISKA FOLKHØGSKOLAN

Box 683-SE-442 31 Kungälv, Sverige
Tlf.: 00 46 303 20 62 00 vx
Fax.: 00 46 303 648 31
Rektor: Beate Fasting
www.nordiska.fhsk.se

NORDMØRE FOLKEHØGSKULE

6650 Surnadal
Tlf.: 71 65 89 00 – Fax.: 71 65 89 19
Rektor: Kristian Lund Silseth
www.nordmore.fhs.no

NORD-NORSK PENSJONISTSKOLE

8920 Sømna
Tlf.: 75 02 92 80 – Fax.: 75 02 90 36
Rektor: Einar Jakobsen
www.nordnorsk-pensjonistskole.no

NORSK SENTER FOR SENIORUTVIKLING NORSK PENSJONISTSKOLE

3159 Melsomvik
Tlf.: 33 33 55 00 – Fax.: 33 33 55 55
Rektor: Jon Edgard Karlsen
www.seniorutvikling.no

PASVIK FOLKEHØGSKOLE

9925 Svanvik
Tlf.: 78 99 50 92 – Fax.: 78 99 51 25
Rektor: Ketil Foss
www.pasvik.fhs.no
PEDER MORSET FOLKEHØGSKOLE
7584 Selbustrand
Tlf.: 73 81 20 00 – Fax.: 73 81 20 70
Rektor: Einar Hermansen
www.pedermorset.no

RINGEBU FOLKEHØGSKULE

2630 Ringeby
Tlf.: 61 28 43 60 – Fax.: 61 28 43 61
Rektor: Harald Midsund
www.ringebu.fhs.no

RINGERIKE FOLKEHØGSKOLE

2630 Hønefoss
Tlf.: 32 17 99 00 – Fax.: 32 17 99 09
Rektor: Einar Westheim
www.ringerike.fhs.no

ROMERIKE FOLKEHØGSKOLE

2050 Jessheim
Tlf.: 63 97 09 10 – Fax.: 63 97 34 10
Rektor: Gry Husum
www.romerike.fhs.no

SELJORD FOLKEHØGSKULE

3840 Seljord
Tlf.: 35 05 80 40 – Fax.: 35 05 80 41
Rektor: Terje Heggernes
www.seljord.fhs.no

SETESDAL FOLKEHØGSKULE

4747 Valle
Tlf.: 924 23 106
Rektor: Lene Dyrkorn
www.setesdal.fhs.no

SKIRINGSSAL FOLKEHØYSKOLE

3232 Sandefjord
Tlf.: 33 42 17 90 – Fax.: 33 45 96 70
Rektor: Hallvard Smørgrav
www.skiringssal.fhs.no

SKJEBERG FOLKEHØYSKOLE

1747 Skjeberg
Tlf.: 69 16 81 04 – Fax.: 69 16 87 82
Rektor: Charlotte Sørensen
www.skjeberg.fhs.no

SKOGN FOLKEHØGSKOLE

7620 Skogn
Tlf.: 74 08 57 20 – Fax.: 74 09 60 95
Rektor: Jan Kjetil Haugen
www.skogn.fhs.no

SOGDAL FOLKEHØGSKULE

Pb 174, 6851 Sogndal
Tlf.: 57 62 75 75 – Fax.: 57 62 75 70
Rektor: Mai-Evy Bakken
www.sogndal.fhs.no

SOLBAKKEN FOLKEHØGSKOLE

2100 Skarnes
Tlf.: 62 96 70 70 – Fax.: 62 96 70 89
Rektor: Rune Sødal
www.solbakken.fhs.no

SOLTUN FOLKEHØGSKOLE

9440 Evenskjer
Tlf.: 77 08 99 30 – Fax.: 77 08 99 40
Rektor: Marit E. Hetmann
www.soltun.fhs.no

SUND FOLKEHØGSKOLE

7670 Inderøy
Tlf.: 74 12 49 00 – Fax.: 74 12 49 10
Rektor: Tore Haltli
www.sund.fhs.no

SUNNHORDLAND FOLKEHØGSKULE

5455 Halsnøy Kloster
Tlf.: 53 47 01 10 – Fax.: 53 47 01 11
Rektor: Mona Økland
www.sunnfolk.no

TONEHEIM FOLKEHØGSKOLE

2322 Ridabu
Tlf.: 62 54 05 00 – Fax.: 62 54 05 55
Rektor: Jon Krognæs
www.toneheim.no

TOTEN FOLKEHØGSKOLE

2850 Lena
Tlf.: 61 14 27 00 – Fax.: 61 14 27 15
Rektor: Live Hokstad
www.toten.fhs.no

TRONDARNES FRILYNT FOLKEHØGSKOLE

9404 Harstad
Tlf.: 77 04 00 77 – Fax.: 77 04 00 78
Rektor: Chris Buunk
www.trondarnes.fhs.no

TRØNDERTUN FOLKEHØGSKULE

7227 Gimse
Tlf.: 72 85 39 50 – Fax.: 72 85 39 51
Rektor: Ronald Nygård
www.trondertun.no

VEFSN FOLKEHØGSKOLE

8665 Mosjøen
Tlf.: 75 17 24 11 – Fax.: 75 17 24 46
Rektor: Leif Klæboe
www.vefsn.fhs.no

VOSS FOLKEHØGSKULE

5700 Voss
Tlf.: 56 52 90 40 – Fax.: 56 52 90 41
Rektor: Lasse Sandberg
www.voss.fhs.no

ÅL FOLKEHØYSKOLE OG KURSSENTER FOR DØVE

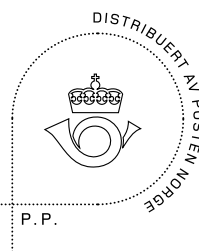
3570 Ål
Tlf.: 32 08 26 00 – TekstTlf.: 32 08 26 01
Fax.: 32 08 26 02
Rektor: Berglind Stefansdottir
www.al.fhs.no

ÅSANE FOLKEHØGSKOLE

5109 Hylkje
Tlf.: 55 39 51 90 – Fax.: 55 39 51 99
Rektor: Bjørn Berentsen
www.aasane.fhs.no

B

NORGE

B-BLAD

RETURADRESSE:
NORSK FOLKEHØGSKOLELAG
PB 420 SENTRUM
0103 OSLO

Det praktiske personalets plass i forhold til dannelsesaspektet i folkehøgskolen

Jeg har jobbet i over to tiår i folkehøgskolen som en del av det praktiske personalet. Gjennom denne tiden har jeg undret meg litt over hvilken plass vi, det praktiske personalet, har i folkehøgskolen. Hva forventes f.eks. av oss i forhold til det generelle dannelsesprogrammet i skolene våre? Gis våre menneskelige erfaringer et rom som gjør at elevene får utviklingsmuligheter også i forhold til det vi har å tilby av livserfaringer? Eller er tradisjonen så sterk på dette området at praksis blir at menneskelig dannelse er et domene som først og fremst skal ivaretas og forbeholdes lærerne?

Vi på praktisk side kunne vært mer aktive innenfor dannelsesaspektet i folkehøgskolen. Det er klart. Vi kunne vært mer frempå, og tilbudt både morgensamlinger og synliggjort tankene vi har (mange av!) rundt det praktiske i hverdagen. Men vi forholder oss også til hva som forventes av vår arbeidsgiver og hva som er sosialt akseptabelt i

kollegiet. Derfor er vi kanskje litt mer tause i forsamlinger, vi løfter ikke opp vår stemme, som lærerne forventes å gjøre.

Det praktiske personalet bringer også med seg store menneskelige ressurser inn i skolen. Hvorfor ikke problematisere litt mer rundt dannelsens utviklingsmuligheter også innenfor denne praktiske delen av folkehøgskolelivet? Jeg vet at dette gjøres og har blitt gjort rundt om på skolene, men er potensialet godt nok utnyttet?

Alle trenger utfordringer. Også vi innenfor den praktiske delen av personalet. Skap positive forventninger på områder som gjør at elevene gis muligheten til å oppleve andre sider også ved oss. Da først gis vi reell mulighet til å få større delaktighet i folkehøgskolens dannelsesprosjekt.

Elevene får på denne måten en større menneskelig ressursflate å lære av – og, vil jeg påstå: Vi får en bedre skole!

BRITT SOOT, FOLLO FOLKEHØGSKOLE